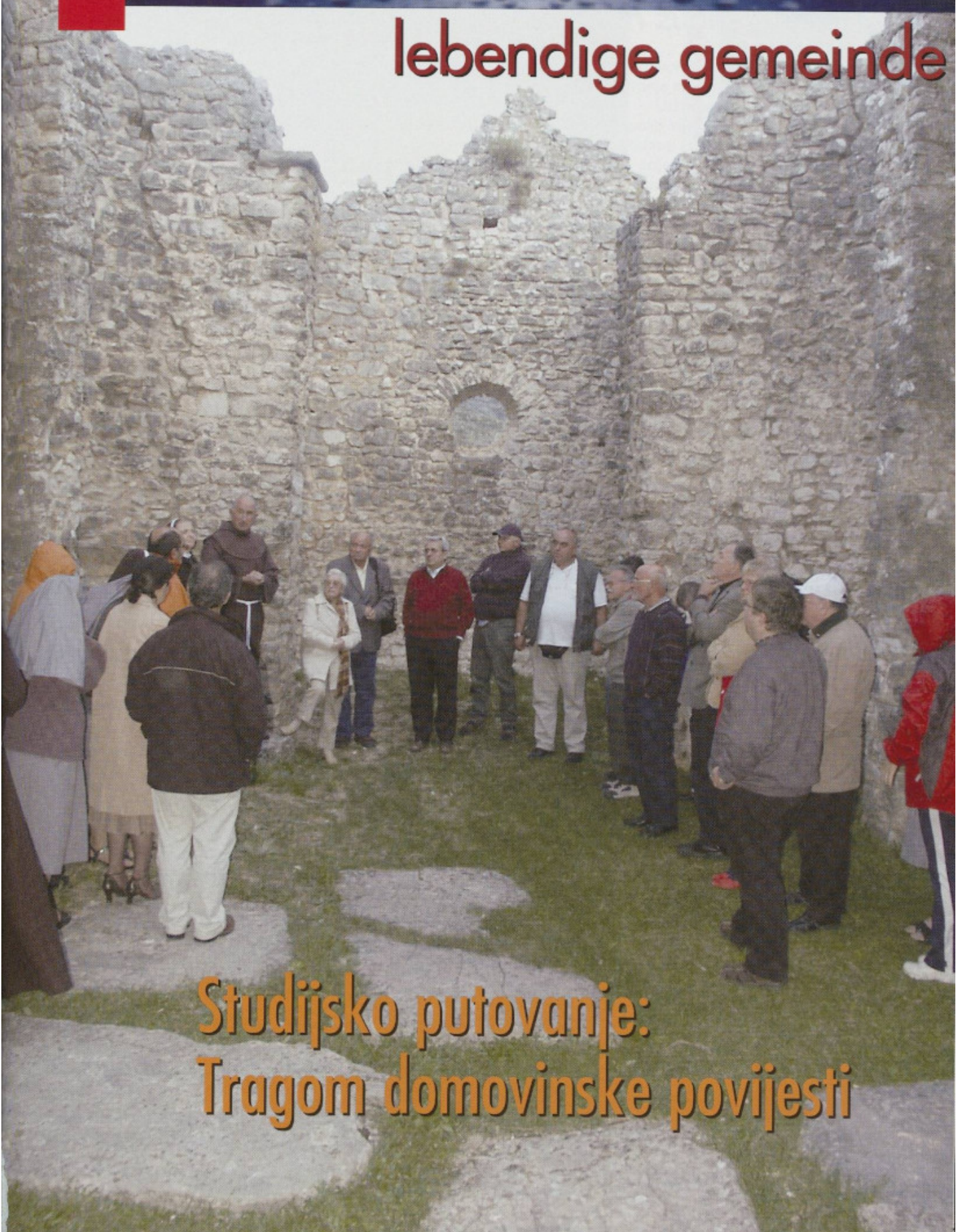

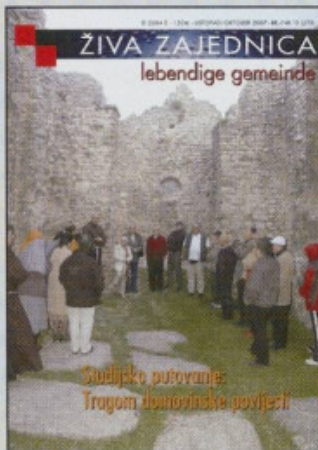
D 2384 E – 1,50€ – LISTOPAD/OKTOBER 2007 – BR./NR. 10 (278)

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Studijsko putovanje:
Tragom domovinske povijesti

Naslovnica:

Sudionici Studijskog putovanja u
crkvi sv. Spasa u Vrhici;
snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824
E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
P. Josip Bebić, Željka Čolić,
Stjepan Herceg, Marija Lovrić,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkić,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

Zadnja stranica:

Kip anđela Gabrijela u svetištu
Vepric kod Makarske;
snimio: A. Polegubić

PJESMA

Iz sonetnog vijenca „Hrvatska se u riječ unjedrila“

Magistrale

Već je Hrvat mnogi prokleo tudište,
Oplovio srcem i mora i kraje.
Lažne nade vjerna stvora tište.
Ide gozba mira u sna zagrljaje.

Mrtve luke. Nigdje brata mila.
Onkraj uma ruža s Jerihona
Hrvatsku se u riječ unjedrila.
Riječ hrvatska – od slobode zvona!

Vatru srca riječ ublaži meka
A kroz tamu ponese ju rijeka.
Ti joj, Bože, ne daj da zaluta.

Svoj na svome, gdje svak svakog znade!
Kamen prsne. Traju riječi, nade.
Upijaj ih u se – da ne vide ljudi.

Malkica Dugeć

(Iz knjige „U riječ unjedrena“, Naklada K. Krešimir, Zagreb, 2007.)

U OVOM BROJU

● STUDIJSKO PUTOVANJE

Tragom
domovinske
povijesti

str

8

● INTERVJU: dr. Ivo Krpina

Mladi vrlo
zainteresirani
za
poljoprivredu

str

6

● KÖLN

Prvi festival
popularne
duhovne
glazbe

str.

10

PAPA U AUSTRIJI

Nedjelja – daleko više od zapovijedi

4

BIBLIJA I BIOETIKA: dr. Tonči Matulić

Evangelje života kao odgovor na stanje krize

Dokazivanje Istine je nužno i važno, no danas je daleko važnije hoditi pravim Putem i živjeti novim Životom, a to je Isus Krist.

12

Personalne promjene u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj

25

DJEČJI KUTAK

22-23

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

P. Josip Bebić:

Oktober – Missionsmonat

Studienfahrt nach Kroatien und Bosnien und Herzegowina

13-14

Župno pastoralno vijeće je župnikovo savjetodavno i djelatno tijelo koje proučava, planira, usklađuje, priprema i provjerava izvođenje pastoralnog rada u župi.

Ususret izboru novih župnih vijećnika

Na završetku svečanog misnog slavlja u Mariazellu, 8. rujna, papa Benedikt XVI. predao je „mandat“ članovima župnih pastoralnih vijeća, koja su nedavno birana po cijeloj Austriji. Iz toga se može isčitati važna crkvena gesta kojom je Papa pod Marijinu zaštitu stavio veliku „mrežu“ župa u službi zajedništva i poslanja. Papa je tako ujedno upozorio na važnost vijeća u životu i djelovanju kako župe tako i cijele Crkve na području suodgovornosti svih njezinih članova. Stoga je vrlo važna uloga župnih pastoralnih vijeća.

Prema pravilniku Župnoga pastoralnog vijeća ono je župnikovo savjetodavno i djelatno tijelo koje proučava, planira, usklađuje, priprema i provjerava izvođenje pastoralnog rada u župi. Ono predstavlja i izražava jedinstvo u različitosti karizmi, službi i staleža u župi. Potiče i omogućuje suodgovornost u sudjelovanju svih vjernika u pastoralnom radu u župi na području navještanja, bogoslužja i do-

brotnosti te time povezuje djelovanje svećenika i laika.

Uskoro se očekuje biranje članova vijeća i u Njemačkoj, a to se odnosi i na hrvatske katoličke misije i zajednice u ovoj zemlji. U tom je pravcu potrebno unutar župa činiti promidžbu kako bi se kandidirali i birali zauzeti i kvalitetni ljudi koje su se spremni žrtvovati za dobro svojih zajednica. Članovi vijeća će tako zajedno sa župnikom odlučivati o kvaliteti života i djelovanja unutar župa.

Oni su pozvani otvoreno iznijeti svoje mišljenje o svim područjima života u župi te tako doprinijeti kvaliteti cjelokupnoga župnog života. Od župnika se svakako očekuje da bude otvoren za suradnju i prihvaća njihova mišljenja i sugestije. Na taj će se način stvoriti međusobno povjerenje i doći će do izražaja sudjelovanje vjernika na svim područjima djelovanja župe, a ne samo pri organiziranju pojedinih slavlja.

Urednik

Iz delegatovog Duhovnog poticaja

Listopad – mjesec misija

Drage čitateljice, dragi čitatelji!

Nalazimo se u mjesecu listopada. U jesen priroda se sprema na mirnije razdoblje. Na prvi pogled izgleda da se u ovom mjesecu u crkvenom životu ne događa ništa osobito. Kad se bolje pogledaju bogoslužne posebnosti ovoga mjeseca, onda nam se to pokazuje u drugom svjetlu. Naime, tijekom mjeseca listopada Crkva se spominje poznatih svetaca i svetaca: sv. Terezije od Djeteta Isusa, sv. Terezije Avilske, sv. Franje Asiškoga, sv. Ivana Kapistranskoga, sv. Luke evangelista, sv. Šimuna i Jude Tadeja apostola, i niza drugih svetaca i svetaca, čiji se rođendan za nebo dogodio u ovom mjesecu. Uz njih, franjevački red štuje još blaženu Katarinu Kosaču Kotromanić, zadnju bosansku kraljicu. Crkva časti spomen nabrojanih kanoniziranih osoba stoga što su sebe ugradili u rast Kraljevstva Božjega u svijetu. Osim spomena svetaca

Crkva je uvela 7. listopada i blagdan Blažene Djevice Marije od Krunice, kao poticaj na zauzetiju molitvu. Kroz zadnja stoljeća dobio je ovaj mjesec na važnosti zbog svakodnevnog zajedničkog moljenja sv. krunice u obiteljima i zajednicama.

Mjesec listopad također je posvećen misijskom djelu Crkve, tj. navještanju Evanđelja u svijetu. I dok Crkva stavlja svojoj djeci uzore svetosti pred oči, koji su svoj život posvetili navještanju Evanđelja narodima diljem svijeta, istodobno ih potiče da se ugledaju u predložene uzore i slijede primjer koji su oni ostavili. U tom duhu uvela je i Svjetski dan misija. Obveza je kršćana pomoći onima koji ne poznaju Boga da ga upoznaju te pomagati braći i sestrama da zajednica raste u miru, ljubavi i jedinstvu.

Nek nas u radu na spasenju svijeta Bog blagoslovi.

Vaš fra Josip Bebić, delegat

Nedjelja – daleko više od zapovijedi

U središtu putovanja pape Benedikta XVI. Austriji bilo je hodočašće u marijansko svetište Mariazell, pohod Beču i opatiji Heiligenkreuz.

Nakon pastoralnoga pohoda Austriji, u čijem je središtu bilo hodočašće u marijansko svetište Mariazell, pohod Beču i opatiji Heiligenkreuz, papa Benedikt XVI. zadržao se na tome putovanju u katehezi 13. rujna. Vjernicima koji su se – kao što je već uobičajeno – okupili u izuzetno velikome broju, Sveti Otac je o svome apostolskom putovanju i zemlji-domaćinu Austriji govorio biranim riječima. Austriju je nazvao „zemljom koja mi je osobito bliska, kako zbog toga što graniči s mojom rodnom zemljom tako i zbog brojnih veza koje sam uvijek imao s njom. Posebni povod toga mog pohoda bila je 850. obljetnica svetišta u Mariazelli, najvažnijega u Austriji, omiljelog i mađarskim hodočasnicima, a koje vrlo često posjećuju i hodočasnici iz ostalih susjednih nacija.“ Među vjernicima u Mariazelli okupio se, dakako, i veći broj Hrvata koje je Papa posebno počastio pohodom Hrvatskoj katoličkoj misiji u Beču. Riječ je bila prije svega o hodočašću koje je za geslo imalo „Gledati u Krista“.

Politikarima poruka mira

Nakon uvodnih riječi Papa je podsjetio na sve točke svoga apostolskog pohoda, o kojemu je većinom govorio kao o pravome hodočašću. Na svom je pohodu Benedikt XVI. vodio računa o povijesti Austrije, o njezinim tijesnim odnosima sa Svetom Stolicom, ali i o važnosti Beča u međunarodnoj politici, tako da je program njegova puta predvidio i susrete s predsjednikom Republike i Diplomatskim zborom. „Riječ je o dragocjenim prigodama u kojima Petrov nasljednik ima mogućnost potaknuti odgovorne nacije da se uvijek zauzimaju za mir i autentični ekonomski i društveni razvoj. Vodeći posebno računa o Europi, ponovno sam istaknuo svoje ohrabrenje da se nastavi aktualni proces ujedinjenja na temelju vrijednosti nadahnutih zajedničkom kršćanskom baštinom. Osim toga, Mariazell je jedan od simbola susreta europskih naroda oko kršćanske vjere. Kako zaboraviti da je Europa nositeljica tradicije misli koja povezuje vje-

Papa u crkvi Am Hof u Beču, u kojoj se Hrvati okupljaju na misna slavlja, moli pred Presvetim koje je položeno na novi oltar u kojem su ugrađene relikvije bl. Alojzija Stepinca

ru, razum i osjećaj? Ugledni filozofi, pa i neovisno o vjeri, priznavali su središnju ulogu što ju je imalo kršćanstvo u očuvanju moderne svijesti od nihilističkih ili fundamentalističkih strujanja. Susret s političkim i diplomatskim vlastima u Beču bio je, dakle, vrlo prigodan da se moje apostolsko putovanje uklopi u aktualni kontekst europskoga kontinenta“, rekao je Papa.

Važnost Pastoralnih župnih vijeća

Na Malu Gospu, 8. rujna, Sveti Otac je hodočastio u marijansko svetište Mariazell u povodu 850. obljetnice osnutka. „Ono je osnovano 1157. kada je jedan benediktinski monah iz obližnje opatije San Lambrecht, poslan da propovijeda u tome mjestu, doživio čudesnu pomoć Marije, čiji je mali drveni kipić nosio sa sobom. Čelija (Zell) gdje je monah položio kipić postala je kasnije odredištem hodočašća i u tijeku dva stoljeća izgrađeno je važno svetište gdje se i danas časti Majka Božja od milosti, nazvana Magna Mater Austriae. Ja sam se jako obradovao ovome povratku što sam ga ostvario kao Petrov nasljednik na to sveto i tako drago mjesto narodima srednjoistočne Europe. Tamo sam se divio uzornoj hrabrosti tisuća i tisuća hodočasnika koji su, unatoč kiši i hladnoći, htjeli biti prisutni u toj slavljeničkoj prigodi s velikom radošću i vjerom, i gdje sam im objasnio središ-

nju temu mog pohoda: 'Gledati u Krista', temu koju su austrijski biskupi mudro produbili na pripremnom putu što je trajao devet mjeseci. No, samo kada smo dospjeli u svetište potpuno smo shvatili smisao toga gesla: gledati u Isusa. Pred nama su stajali kip Majke Božje koja s jednom rukom pokazuje Dijete Isusa, a gore, iznad oltara bazilike, Raspelo. Tamo je naše hodočašće došlo do svoga cilja: razmatrali smo lice Božje u onom Djetetu u krilu Majke i u onome Čovjeku raširenih ruku. Gledati Isusa očima Marije znači susresti Boga ljubav, koji je za nas postao čovjekom i umro na križu.“

Na završetku mise u Mariazelli papa Benedikt XVI., predao je „mandat“ članovima župnih pastoralnih vijeća, koja su nedavno birana po cijeloj Austriji. Bila je to rječita crkvena gesta kojom je pod Marijinu zaštitu stavio veliku „mrežu“ župa u službi zajedništva i poslanja. U svetištu se Papa susreo i sa svećenicima i redovnicima te s njima molio večernju molitvu.

Nedjelja nije samo „vikend“

Svečanu misu Sveti Otac slavio je u nedjelju 9. rujna u katedrali sv. Stjepana u Beču. U homiliji je osobito govorio o značenju i vrijednosti nedjelje, podupirući pokret „Savez za obranu slobodne nedjelje“.

M. K.

IZ CRKVE U DOMOVINI

Domovinska Crkva u znaku međunarodnih susreta

Na Udbini je 9. rujna proslavljen Dan hrvatskih mučenika, na dan na koji se godine 1493. održala Krbavska bitka, koji je Hrvatska biskupska konferencija izabrala za službeni dan kada se odaje počast mučenicima.

Vijeće sveučilišnih kapelana Europe (predstavnici i delegati biskupskih konferencija zemalja Europe zaduženih za sveučilišni pastoral) održali su od 21. do 23. rujna u duhovnom centru sestara Kćeri Božje ljubavi u Granešini svoj jesenski susret. Domaćin ovogodišnjeg susreta bio je predsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Na susretu je sudjelovalo i 37 delegata, povjerenika biskupskih konferencija, među kojima su i dva biskupa: iz Poljske i Slovačke, koji su u svojim zemljama biskupi povjerenici za sveučilišta.

Svjetski mistici kod karmelićana

„Iskustvo Boga danas i karmelska mistika – Mistagogija i međureligijski i kulturalni dijalog“ naziv je šestodnevno međunarodnog znanstvenog seminara koji je održan od 17. do 22. rujna u Duhovnom centru „Karmel sv. Ilije“ u Zidinama na Buškom jezeru kod Tomislavgrada u Bosni. U organizaciji Generalne kuće Reda bosonogih karmelićana iz Rima, seminar je okupio pedesetak karmelićana i proučavatelja kršćanske mistike iz Europe, Sjedinjenih Američkih Država, Latinske Amerike i Azije. Svetkovina Gospe od Velikog hrvatskog zavjeta proslavljena je u Biskupiji kod Knina, a misu je predvodio šibenski biskup Ante Ivas.

Što s rastavljenima?

„Pastoralni modeli rada s brakovima i obiteljima u neredovitim i specifičnim situacijama“ bila je tema Teološko-pastoralnog seminara (TPS-a) pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. Seminar na kojemu je sudjelovalo oko 130 svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije održan je od 17. do 19. rujna na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. Istaknuto je da se i nakon ugovora Svete Stolice i Republike Hrvatske prema kojemu se vjenčati može kod matičara ili u Crkvi, oko 99 posto parova se vje-

nčava u crkvi i to čak i oni koji ne prakticiraju vjeru.

V. d. ravnateljica Caritasa Zagrebačke nadbiskupije s. Jelena Lončar na konferenciji za novinare predstavila je reorganizaciju Caritasa Zagrebačke nadbiskupije koja je počela prije dvije godine, a cilj joj je poboljšanje uvjeta života i boravka korisnika u Caritasovim domovima te poboljšanje uvjeta rada djelatnika. Od početka reorganizacije do danas u domovima u kojima su smješteni Caritasovi štićenici zaposleno je 25 stručnih djelatnika, od toga 4 socijalna radnika, 3 fizikalna terapeuta, psiholog, 6 medicinskih sestara i 6 stručnih odgojatelja djece. Prema trenutačno vrijedećem ugovoru, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podmiruje Caritasu oko 60% stvarnih troškova zbrinjavanja djece u odnosu na djecu koju smješta u državne domove. Preostalih 40% troškova kao i sva druga djelatnost Caritasa Zagrebačke nadbiskupije financira se iz nedržavnih izvora.

U povodu 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda

Članovi uprava franjevačkih provincija u BiH: Bosne Srebrene i Hercegovačke franjevačke provincije, sastali su se 19. rujna u franjevačkom samostanu u Rami. Provincijali fra Mijo Džolan i fra Ivan Sesar iznijeli su osnovne podatke svojih zajednica. Povodom predstojeće velike proslave osamstote obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda (1209.–2009.) i s osvrtnom na svoju sedamstoljetnu nazočnost u BiH, zajedno su razmotrili život i djelovanje braće svojih provincija.

Vrhbosanski nadbiskup metropolit kardinal Vinko Puljić blagoslovio je 19. rujna gradilište svećeničkog doma Vrhbosanske nadbiskupije koji će biti izgrađen pored zgrade Vrhbosanske katoličke bogoslovije u Sarajevu. Na blagoslovu je sudjelovalo oko 120 vrhbosanskih svećenika kao i pojedinci i predstavnici poduzeća

koji su uključeni u taj projekt. Izgradnja doma trebala bi biti dovršena za 430 dana, a u njemu će smještaj naći umirovljeni i bolesni svećenici Vrhbosanske nadbiskupije.

Umrli dr. Živan Bezić i dr. Jozo Vasilj

U Splitu je 17. rujna nakon kratke bolesti preminuo dr. don Živan Bezić u 87. godini života i 63. svećeništva. Član Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Jozo Vasilj umro je 16. rujna u samostanu na Humcu u 64. godini života, 46. redovništva i 39. godini svećeništva.

U župi sv. Križa u Ogulinu svečano je 14. rujna proslavljen blagdan nebeskog zaštitnika župe, ujedno i dan grada Ogulina. Misu je predvodio kardinal Puljić.

„Uzroci i oblici agresivnosti kod djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi; prevencija i terapijske metode“ bila je tema Šeste međunarodne konferencije voditelja dječjih domova Europe koja je održana u Zagrebu. Trodnevno događanje organiziraju Zemaljska provincija viteškog reda sv. Vlacava i Caritas Zagrebačke nadbiskupije, a uz domaćine sudjeluju predstavnici domova i institucija iz Češke, Mađarske, Slovačke i Poljske.

Sjednica Stalnoga vijeća HBK održana je u Zagrebu. Glavna točka dnevnoga reda sjednice bila je priprema programa XXXV. plenarnog zasjedanja HBK koje će se održati u Gospiću od 16. do 18. listopada ove godine. Središnja tema jesenskog plenarnog zasjedanja bit će dokument o pastoralu sakramenata u župnoj zajednici.

Na Udbini je 9. rujna proslavljen Dan hrvatskih mučenika, na dan na koji se godine 1493. održala Krbavska bitka, koji je Hrvatska biskupska konferencija izabrala za službeni dan kada se odaje počast mučenicima. Slavlje je i ove godine počelo pobožnošću križnog puta od crkve Sv. Marka Groba na Krbavskom polju, a nastavljeno je euharistijskim slavljem na prostoru ispred buduće Crkve.

A.O.

RAZGOVOR S DR. IVOM KRPINOM O STANJU U HRVATSKOM POLJODJELSTVU

Mladi vrlo zainteresirani za poljoprivredno poduzetništvo

Dr. Ivo Krpina rodio se 1. studenog 1944. u Aleksandriji, Egipat. Na agronomskom fakultetu diplomirao 1969., magistrirao 1978. i doktorirao 1997. Od 1971. godine radi i usavršava se u voćarstvu; najprije kao suradnik glasovitog Zavoda za voćarstvo Zagreb, a potom na Fakultetu poljoprivrednih znanosti Zagreb. Sada je zaposlen u vlastitoj tvrtki, „VVV-voćarsko, vinogradarsko, vinarskom centru“ d.o.o. Zagreb. Posjeduje 12 ha superintenzivnog nasada jabuka sa 26.000 stabalaca. Do sada je bio imenovan i obnašao mnoge funkcije u državnim službama, povjerenstvima i odborima. Spomenimo samo najnovije: Rješenjem Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (2002.) imenovan je u Povjerenstvo za izradu zakona o Poljoprivrednoj komori, rješenjem Vlade RH 2002. imenovan je u Upravno vijeće Zavoda za voćarstvo, odlukom Hrvatskog sabora 2002. i 2004. imenovan je vanjskim članom Saborskog odbora za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo iz redova javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika. Kao autor (sa suradnicima) 2004. godine objavio je reprezentativnu knjigu „Voćarstvo“. Već 13 godina vodi autorsku kontakt emisiju „Vikend u voćnjaku“ na hrvatskom radiju – Radio Sljeme.

Hrvatska može prehraniti 30 milijuna ljudi

Živa zajednica: Hrvatska uz to što ima najljepše more na svijetu obiluje i poljoprivrednim bogatstvom. U kojoj se mjeri koristi i jedan i drugi potencijal?

Dr. Krpina: Da, nama je Bog podario prekrasnu zemlju; u zemljopisnom i ekološkom pogledu – najbolje poljoprivredno zemljište, predivno more i najljepše prirodne šume u Europi. Često se, u očaju, pitam: jesmo li mi to zavrijedili? Jer ništa od toga pametno ne koristimo. Primjerice, poljoprivredno zemljište. Hrvatska ima, zamislite, 3,178.000 ha poljoprivrednih površina a od toga 2,260.000 ha obradivih. Međutim, od tih silnih hektara prosječan posjed je svega 2,9 ha, a prosječna parcela je veličine samo 0,18 ha. A kolike su mogućnosti naših polja, najbolje svjedoči podatak FAO-a. Po njihovim saznanjima, za kvalitetnu prehranu 1 stanovnika dovoljan je 0,1 ha zemlje – i to prosječne kvalitete i s prosječnim ekološkim uvjetima, (klima, položaj zemljišta, vodni potencijali, oprema i naobrazba poljodjelaca). Usput, te uvjete ne zadovoljava samo 5 država u svijetu:

Kina, Vijetnam, Bangladeš, Egipat i Kenija. Na žalost očekuje se, da će u taj „klub“ do 2025. godine ući još 20 država. Gledajući pusta sela i neobrađena polja, mnogi naši ljudi, u ljutnji, misleći da pretjeruju tvrde da ova zemlja može prehraniti ne 4,5 milijuna stanovnika nego čak 20 milijuna stanovnika. Pa da vidimo je li to moguće? Ako imamo 2,260.000 ha ob-

Hrvatska danas proizvodi za svoje potrebe samo 5 osnovnih namirnica: pšenicu, mandarine, piletinu, kokošja jaja i konjetinu. Sve drugo djelomično ili u potpunosti uvozimo. A gdje je voćarstvo i vinogradarstvo?

radivog zemljišta (uz onaj FAO uvjet od 0,1 ha po stanovniku), onda sigurno možemo prehraniti 22,600.000 stanovnika. A kako imamo 3,178.000 ha ukupnih poljoprivrednih površina (i to u idealnom klimatskom pojasu za uzgoj suptropskog i kontinentalnog voća, grožđa, kukuruza itd.), sasvim je vidljivo, da mi možemo proizvesti hrane višeg stupnja

vrijednosti – viših cijena, te na taj način prehraniti više od 30 milijuna ljudi.

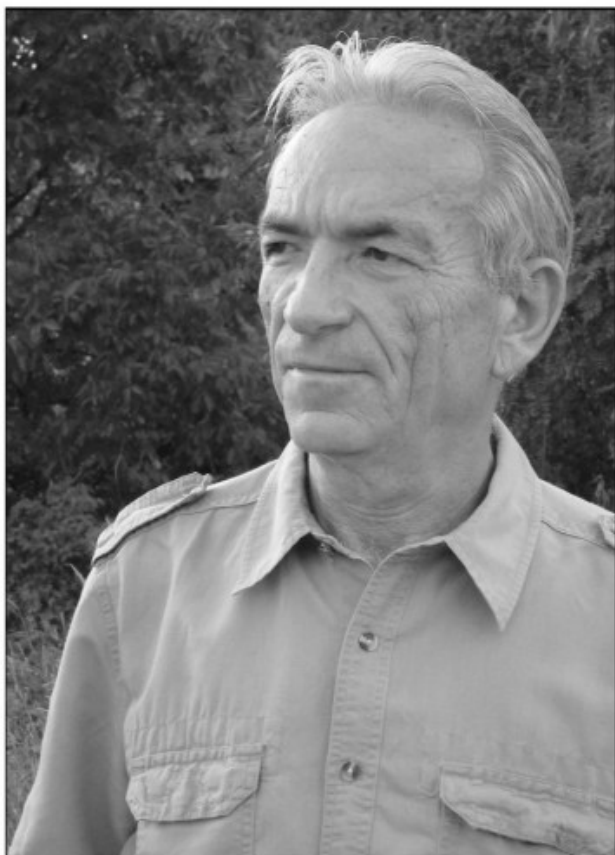
Premalo se proizvodi

Žz: Kako gledate na opće stanje hrvatskog poljodjelstva danas?

Dr. Krpina: Evo gdje smo. Hrvatska danas proizvodi za svoje potrebe samo 5 osnovnih namirnica: pšenicu, mandarine, piletinu, kokošja jaja i konjetinu. Sve drugo djelomično ili u potpunosti uvozimo. A gdje je voćarstvo i vinogradarstvo? U voćarstvu proizvodimo kako smo rekli 100% potreba mandarina, oko 50% jabuka, oko 10% krušaka, oko 20% bresaka, oko 10% šljiva, oko 15% višanja i oko 20% lješnjaka. Drugog voća: dunja, marelica, trešanja, oraha, badema, malina, kupina, ribiza, smokava itd. u zanemarivim količinama. Slično je i u vinogradarstvu, posebno kod stolnih sorata grožđa i kvalitetnih vina.

Žz: Koji su danas stvarni problemi kojima se susreću hrvatski poljodjelci?

Dr. Krpina: Velika tema! Ali kratko: neracionalno gospodarenje zemljištem. Rješenje: a) Kao prioritet prod-

ditelja; savjetodavna služba: u nju uključiti sve stručnjake i znanstvenike koje ova država ima bez obzira rade li u Hrvatskom zavodu za poljoprivrednu savjetodavnu službu ili drugdje; osnivanje Poljoprivredne komore: s istim razlogom kao što uz Ministarstvo gospodarstva postoji i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Mladi vrlo zainteresirani za poljoprivredno poduzetništvo

Žz: Očekuje li se pri rješavanju tih problema više pomoći od države?

Dr. Krpina: Ono čega sam se pribojavao kao član Povjerenstva za izradu i provedbu „Operativnog programa za

podizanje višegodišnjih nasada“ i drugih grana poljoprivrede, upravo se i dogodilo. Naime, znao sam da je država odvojila veliki dio financijskih sredstava za podizanje poljoprivrede na viši stupanj razvika prije ulaska u Europsku uniju ali da će zakazati sve navedene neorganiziranosti; od dostupnosti zemljišta, stručne naobrazbe proizvođača do nepostojee Poljoprivredne komore.

Žz: Kako mlade u većem broju zainteresirati za taj važan dio privrede?

Dr. Krpina: Mladi ljudi su vrlo zainteresirani za poljoprivredno poduzetništvo. Ali, najprije se susreću s nemogućnosti rješavanja potrebnih poljoprivrednih

površina. Država nudi novac ali nema raspoloživog zemljišta, nema dovoljno zadruga, savjetodavaca, organiziranog otkupa robe, skladištenja, veletržnica itd.

Žz: Koja se perspektiva u poljoprivredi otvara hrvatskim iseljenicima koji bi se željeli vratiti u Hrvatsku?

Dr. Krpina: Slično kao i mladima. Bez riješenih zemljišnih površina nema ništa od priče o povratku hrvatskih iseljenika zainteresiranih za poljoprivrednu proizvodnju.

Hrvatska nepripremljena za integracije

Žz: Kako će se odraziti na hrvatsku poljoprivredu ulazak Hrvatske u Europsku uniju?

Dr. Krpina: Po mome skromnom sudu, skorim ulaskom Hrvatske u EU, hrvatska će se poljoprivreda doslovno slomiti. Ova zemlja potpuno nepripremljena ulazi u te integracije. O Hrvatskoj poljoprivredi sve se vrti oko pšenice. Gotovo da ništa drugo i ne postoji. A kako je poznato za proizvodnju pšenice i naših potreba za njom, potrebno je svega 100.000 ha tla odnosno samo 4,4% obradivih površina. Ne želimo shvatiti da je naša šansa radno i kapitalno intenzivna poljoprivredna proizvodnja kao što je voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo. Te grane postižu 15 puta više prihoda i čak 30 puta više profita od ratarske proizvodnje. Uostalom, na takvu intenzivnu proizvodnju upućuje nas i veličina naših posjeda i ogroman broj nezaposlenih.

Žz: Unatoč poljoprivrednom bogatstvu, Hrvatska danas u velikoj mjeri uvozi hranu. Hoće li se u budućnosti promijeniti taj trend?

Dr. Krpina: Vidjeli smo čega sve uvozimo. Ne vjerujem u boljitak u bližoj budućnosti.

Žz: Rado ste slušani u emisiji Radio Sljemena tijekom koje dajete korisne savjete slušateljima iz područja poljodjelstva. Vjerujemo da i jedan broj Hrvata u inozemstvu preko interneta prati Vašu emisiju. Bilo bi korisno kada bi se emitirala i preko Glasa Hrvatske. Postoje li naznake u tom pravcu?

Dr. Krpina: To me posebno veseli. U 13 godina te radio emisije „Vikend u voćnjaku“, očito je saživjela s našim slušateljima, u domovini i među našim iseljenicima. Moja cijenjena suradnica, gospođa Sanja Brajković i ja bili bi počašćeni kada bi se ova emisija emitirala preko „Glasa Hrvatske“. Nisam siguran da ja na to mogu nešto utjecati. Možda Vi možete?

Razgovarao: **Adolf Polegubić**

ja državnog poljoprivrednog zemljišta isključivo hrvatskim državljanima. Koncesija i najam takvog zemljišta samo u slučaju kada nije riješeno imovinsko-pravno pitanje; b) Progresivan porez na neobrađeno poljoprivredno zemljište; c) Zakon o nasljeđivanju (samo 1 nasljednik s poljoprivrednom naobrazbom); d) Zakon o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (gospodarsko pravni status); e) Zakon o regionalizaciji; f) Zakon o zemljišnoj renti; g) Zakon o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji (proizvodnja utemeljena na znanstvenim spoznajama, obnovljive proizvodnje, čuvarice tla, prirode i Zemlje). I još kraće, ne manje važno u natuknicama: poželjni oblici poslovanja: obiteljska poljoprivredna gospodarstva i zadruge; financiranje: preko HBOR-a, investicije ali i proizvodnje, te pravedni poticaji županija i općina, po granama proizvodnje i državnim područjima; naobrazba za: 3.178.000 ha površina s npr. prosječnim posjedom 30 ha po obiteljskom gospodarstvu, bilo bi potrebno školovati 106.250 stručnih vo-

Bez riješenih zemljišnih površina nema ništa od priče o povratku hrvatskih iseljenika zainteresiranih za poljoprivrednu proizvodnju.

STUDIJSKO PUTOVANJE U HRVATSKU I BOSNU I HERCEGOVINU

Tragom domovinske povijesti

O crkvi sv. Spasa govorio je prof. fra Gabrijel Jurišić

Pastoralni djelatnici iz zajednica drugih materinskih jezika iz biskupije Mainz, na čelu s referentom za dušobrižništvo tih zajednica Berndom Krämerom, boravili su od ponedjeljka 3. do subote 8. rujna na studijskom putovanju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. U skupini je bio 31 sudionik i sudionica iz hrvatskih, talijanskih, španjolskih, poljskih i portugalskih katoličkih misija. Od hrvatskih predstavnika uz delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipa Bebića na putovanju su bili i voditelj HKM Mainz fra Ante Bilić, voditelj HKM

Darmstadt fra Josip Klarić, voditelj HKM Offenbach fra Mladen Marić, voditelj HKM Gießen fra Marijan Petričević, stalni đakon u HKM Gießen Mato Valjan sa suprugom, pastoralne suradnice s. Aukilija Milić i s. Estera Marijić te glavni urednik „Žive zajednice“ dr. Adolf Polegubić.

Gostoprimstvo mons. Barišića

Nakon slijetanja u splitsku zračnu luku u Resniku razgledali su drevnu Salonu o kojoj im je govorio prof. fra Ga-

brijel Jurišić iz Sinja, a potom i svetište Gospe od Otoka. Nakon što su se smjestili u hotelu „Medena“ u Segetu Donjem kod Trogira, u večernjim satima posjetili Trogir. Srdačno ih je pozdravio novi katedralni župnik u Trogiru don Pavao Piplica. Razgledali su katedralu, poglavito Radovanov portal i riznicu, a u crkvi sv. Ivana Krstitelja i izložbu Nikole Ivanova Firentinca.

U utorak 4. rujna primio ih je u Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu

U Sinju su se susreli prethodni delegati fra Bernard Dukić i fra Josip Klarić te aktualni delegat fra Josip Bebić

Na ostacima drevne Salone

splitsko-makarski nadbiskup metropolit Marin Barišić. Nadbiskupa je pozdravio referent Krämer koji je prenio pozdrave biskupa Mainza i predsjednika Njemačke biskupske konferencije kardinala Karla Lehmana. Pritom je istaknuo dobru suradnju s hrvatskim misijama u toj biskupiji koje djeluju u Mainzu, Darmstadtu, Offenbachu, Rüsselsheimu i Gießenu. Pozdravnu riječ uputio je i referent za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika u biskupiji Limburg Werner Heukäufer. Nadbiskupa je pozdravio i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić koji ga je ukratko upoznao sa stanjem u hrvatskoj pastvi u Njemačkoj, poglavito u biskupiji Mainz u kojoj je više od 30.000 Hrvata.

Nadbiskup Barišić je, uzvrativši na pozdravima, govorio o povijesti i sadašnjosti Splitsko-makarske nadbiskupije, posebno istaknuvši kako hrvatske katoličke misije u Njemačkoj, a i

u svijetu imaju veliku ulogu za Hrvate, koje su dio njihove domovine. Posebno je zahvalio Crkvi u Njemačkoj na podupiranju toga djelovanja. Ujedno je podsjetio kako se nalaze u najstarijoj biskupiji u Hrvatskoj.

Društveno i vjersko stanje u Hrvatskoj

Prof. dr. Drago Šimundža održao je prigodno predavanje o društvenom i vjerskom stanju u Republici Hrvatskoj. „S općim promjenama u društvu naša se Crkva, pošto je izišla iz komunističkog režima i ratnog stanja, i sama obnavlja. Pokušava

Sudionike studijskog putovanja u Splitu je primio splitsko-makarski nadiskup Marin Barišić

Na safariju u Metkoviću

poglavito dostojno uređenu kapelu. Potom su išli u povijesnu jezgru Splita, Dioklecijanovu palaču, gdje su se posebno zadržali u razgledanju katedrale i Peristila, o čemu im je iscrpno govorio prof. o. Jurišić. Bili su također i u kripti ispod katedrale. Misno slavlje služeno je u crkvi Gospe od Zdravlja. Pozdravio je ih je gvardijan franjevačkog samostana fra Pavao Vučković, a potom i provincijal Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja dr. fra Željko Tolić koji ih je upoznao s poviješću i sadašnjošću provincije iz koje veliki broj svećenika djeluje i u hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj. O slici Ive Dulčića u crkvi posebno je govorio prof. o. Jurišić. U popodnevним satima posjetili su Meštrovićev kaštelet, Galeriju „Meštrović“ i Muzej hrvatskih arheoloških spomenika.

Nastavak na str. 20

naći nove metode. Mnogo se toga planira i želi. Uveden je vjeronauk u sve osnovne i srednje škole; u razvoju je planska suradnja s vjernicima laicima; provode se i novi oblici pastoralne u župnim zajednicama, poglavito rad s obiteljima i mladima; razvija se socijalna djelatnost, poglavito Caritas na nacionalnoj, biskupijskoj i župnoj razini. Hrvatska je povijesno obilježena zapadno-europskom kulturnom i religiozno katoličkim identitetom. Danas se sve više razvija u pluralističkom procesu; zapravo, liberalnom duhu. U svezi s tim naši mass-mediji najvećim su dijelom skloni lijevoj orijentaciji. Točnije, lijeve su struje, i kad su malobrojne, puno bolje društveno organizirane, te su u tom stilu mnogo glasnije i uspješnije, nego tradicionalne desne, ili, pak, religiozno određene zajednice i organizacije“, istaknuo je. Nadbiskup se pozdravio sa svima

osobno, a razgovor je nastavljen uz prigodni domjenak. Gosti su imali priliku vidjeti zgradu Ordinarijata,

Na Slapovima Krke

KÖLN

Prvi festival popularne duhovne glazbe

Nastup skupine „Čežnja“ iz HKM Wuppertal

Prvi po redu festival duhovne popularne glazbe pod nazivom „Dom kardinala Štepinca“ održan je u subotu 15. rujna u dvorani Bürgerzentrum u Kölnu, u organizaciji Hrvatske katoličke misije Köln, a pod medijskim pokroviteljstvom „Večernjega lista“.

Uvodne pjesme izveli su Zrinka i Hrvoje Tomašić, skupina djece iz HKM Köln „Duga“ uz glasovirsku pratnju Zrinke Tomašić te kantautorica Marijana Zovko iz Laupheima.

Sve je na početku festivala, na kojem se okupio znatan broj posjetitelja,

Nastupio je i zbor mladih iz Stuttgarta pod vodstvom s. Nevenke Tadić

Sudionici su sa zanimanjem pratili nastupe izvođača

u ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipa Bebića pozdravio dr. Adolf Polegubić istaknuvši kako je to također jedan o uspješnih načina okupljanja hrvatske katoličke mladeži u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj. Pritom je uputio čestitke voditelju Hrvatske katoličke misije Köln fra Branku Brnasu, dušobrižniku u toj misiji fra Josipu Repeši i drugim misijskim djelatnicima.

U ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Düsseldorfu sve je pozdravio konzul Kristijan Tušek ko-

Sve je svojim nastupom oduševio „Januš Band“ (Marijana Vuko i Andreas Horn)

ji je ujedno prenio i pozdrave generalne konzulice Katarine Trstenjak. „Večeras ćemo biti u prilici čuti niz lijepih skladbi duhovnog sadržaja koje će izvesti mladi hrvatski glazbenici iz cijele Njemačke. Bit će to opet prilika pjevati i družiti se zajedno te na jedan lijep način svijetu pokazati tko smo, odakle smo i što nas čini posebnima. To je upravo ljubav prema pjesmi, prema drugome i prema Bogu.“ Pozdravnu riječ uputio je i voditelj misije o. Brnas koji je kazao kako je cilj festivala da mladi budu zajedno. „Kad su mladi zajedno, tu je radost, pjesma, osmijeh, a gdje su radost i pjesma, tu je i Bog“, kazao je o. Brnas koji je potom otvorio festival.

Diplome je sudionicima festivala uručio fra Branko Brnas

Marijana Zovko uvijek oduševljava

Prvu pjesmu otpjevala je Glorija Turić

Najbrojnija je bila skupina „Oče naš“ iz Koblenza

Festival nije imao natjecateljski značaj, a nastupili su: Glorija Turić iz Rüsselsheima, skupina „Oče naš“ iz HKM Koblenz, skupina „Čežnja“ iz HKM Wuppertal, Zrinka i Hrvoje Tomašić, Zbor mladih iz HKZ Stuttgart, Skupina iz HKM Köln „Modra rijeka“,

„Januš Band“ (Marijana Vuko i Andreas Horn), te na kraju Marijana Zovko.

Prije dodjele diploma sudionicima festivala, predsjednik prosudbene komisije fra Branko Brnas sudionicima festivala pojedinačno je uputio poticajnu riječ. Na kraju su svi otpjevali

skladbu „Kriste, u tvoje ime“. Kroz program je uspješno vodila urednica Radio Sljemena u Zagrebu Sanja Brajković. U zabavnom programu nastupio je Bruno Baković uz pratnju Ethno banda.

Tekst i snimke: A. P.

Posebno ozračje festivalu dali su Zrinka i Hrvoje Tomašić

Nastup kvarteta „Modra rijeka“ iz Kölna

Piše: Tonči Matulić

Evangelje života kao odgovor na stanje krize

|| Dokazivanje Istine je nužno i važno, no danas je daleko važnije hoditi pravim Putem i živjeti novim Životom, a to je Isus Krist. ||

Nikoga nije posebno iznenadila činjenica da je blagopokojni papa Ivan Pavao II. objavio encikliku *Evangelium vitae* – *Evangelje života* – o vrijednosti i nepovredivosti ljudskoga života. Vjerska, moralna, duhovna i kulturna situacija suvremenoga svijeta dostatni su razlog i argument u prolog objavljivanju jednog doktrinarnog papinskog pisma o temeljnim teološkim i etičkim pogledima na ljudski život, na njegovu vrijednost i dostojanstvo od naravnog začeća do naravne smrti. Termin objavljivanja enciklike je također pažljivo izabran, tako da skriva/otkriva izuzetnu teološku poruku i izvanrednu važnost za kršćansko svjedočenje. Naime, enciklika je objavljena na svetkovinu Blagovijesti ili Naviještenja Gospodnjega, 25. ožujka 1995. godine, dakle dana kada Crkva svetkuje događaj utjelovljenja Sina Božjega u krilu ponizne Djevice Marije iz Nazareta. Smisao i sadržaj događaja Utjelovljenja otkrivaju najdublji smisao kršćanske poruke i potiču svakog vjernika na samo-nadilaženje i izlaženje iz uskih okvira bioloških, društvenih i razumskih uvjetovanosti. Događaj Utjelovljenja označava početak novoga stvaranja. Taj događaj označava Božju vjernost svojim obećanjima danim u Starome zavjetu. Utjelovljenje je konačno Božje „da“ svijetu i čovjeku. U Utjelovljenju je Bog postao čovjekom u Isusu Kristu da bi ljudi imali pristup Bogu, punini života i svetosti. Utjelovljenje nije samo tajna vjere, nego i konkretna stvarnost koja prožima život u totalitetu. Utjelovljenje Sina Božjega je nezamislivo, ali stvarno i utoliko povijesno Otajstvo koje je ljudima došlo ususret po božanskoj samo-darivanju čovjeku. To se samo-darivanje neprestano događa i komemorira u angažiranom i živom slavljenju otajstava kršćanske vjere. Nije nikakvo iznenađenje onda što je blagopokojni papa Ivan Pavao II. izabrao upravo svetkovinu Blagovijesti za objavljivanje enciklike *Evangelje života*, jer Crkva upravo tada slavi i prisjeća se očovječenja Blage vijesti ili *Evangelja* u Isusu Kristu. Svet-

kovina Blagovijesti je živa reminiscencija povijesnog događaja koji je bitno označio početak novoga neba i nove zemlje, o čemu nam izvrsno svjedočanstvo daju upravo *evangelja*. Taj novi evanđeoski ili blagovjesnički početak sadržava u sebi nama teško razumljivo, ali živo i stvarno zajedništvo božanskoga i ljudskoga života u Isusu Kristu. U bogočovjeku Isusu Kristu sadržana je konačna objava života i zauzetoga Boga koji ljudima dolazi ususret na ljudski način kroz začecje u krilu žene, čuvajući pritom opet otajstvenost svoga božanskog podrijetla i nauma. Ta otajstvenost stalno stavlja na kušnju naš čin vjere u Boga i našu vjernost Isusu Kristu. Prema tome, Isus Krist nije samo povijesni navjesticatelj Blage vijesti ili *Evangelja*, tj. početka novoga vremena kao vladavine Božjega Kraljevstva, nego on cijelom svojom osobom, cijelim svojim životom, u svakom svom činu, čudu, govoru, zahvatu i djelovanju predstavlja živu objavu istinskog *Evangelja* koje je u Njemu uzelo povijesni oblik i označilo početak Božjega Kraljevstva na zemlji. Isus Krist je, dakle, autentična Blagovijest koja se očitovala u ljudskome liku naočigled svim ljudima.

Evangelje života je istinski božanski život

Evangelje života nije puko pismo, ono nije tek mrtvo slovo na stranicama Novoga zavjeta. *Evangelje života* nije niti neki zakon napisan ljudskom rukom. Iz perspektive teologije stvaranja *Evangelje života* je Božja poruka zapisana u srcu svakog čovjeka. Iz perspektive teologije spasenja *Evangelje života* je živi i djelatni Krist koji nam po svome Duhu daruje samoga sebe kao otkupninu za naše grijeha. *Evangelje života* stoga nije ništa drugo doli istinski božanski život koji se snagom Duha Svetoga objavio u Isusu Kristu, a po nezasluženom daru vjere se trajno daruje i očituje u ljudskim životima. I ne samo to. *Evangelje života* se ne zaustavlja samo na posvećivanju ljudskoga života, nego se ono proteže na sav život kao takav, dakle

u svim njegovim oblicima i pojavnostima u stvorenome svijetu. Isti je Bog koji je stvorio svijet i darovao život i koji je taj isti svijet i život pomirio sa sobom u Isusu Kristu. U Isusu Kristu je sve stvoreno. U Isusu Kristu je sve otkupljeno i spašeno. Zbog grijeha, tj. zbog čovjekovog slobodnog, ali oholog „ne“ Bogu, čovjek je izgubio prvobitnu nevinost i dostupnost božanskoga života. No, Bog je u svojoj dobroti i ljubavi čovjeka ponovno izmirio sa sobom u svome Sinu Isusu Kristu, povrativši mu po Njemu prvobitnu nevinost i autentičnu bogosličnost. Kršćanska vjera samo u Isusu Kristu, bogočovjeku, priznaje i prepoznaje pravi izvor i istinski vrhunac svekolikoga života, vidljivoga i nevidljivoga, stvorenoga i božanskoga, ljudskoga i prirodnoga. U Isusu Kristu prepoznajemo puninu božanskoga života usred svijeta i povijesti. Kršćanska vjera upravo u svjetlu Isusa Krista shvaća pravu dubinu, visinu i širinu vrijednosti života uopće, a napose ljudskoga života koji je u cijelome nama poznatom svijetu jedini kadar zapodjenuti partnerski dijalog sa živim Bogom.

Evangelje života u svojoj biti ne označava niti popis ljudskih dužnosti prema ljudskome životu i drugim oblicima života u svijetu. *Evangelje života* bitno i izvorno jest osoba Isusa Krista, u kojoj su nam objavljeni temeljni uvjeti i kriteriji za uspostavu novog odnosa prema konkretnom životu. Kršćanin priznaje da tajnu života može ispravno shvatiti samo u svjetlu otajstvene strukture života koju svjedoči *Evangelje života*. Temeljni uvjeti i kriteriji za uspostavu novoga odnosa prema životu neraskidivo su povezani sa stvarnošću Božjega Kraljevstva koja je već započela u povijesnom životu i djelu osobe Isusa Krista. Dokazivanje Istine je nužno i važno, no danas je daleko važnije hoditi pravim Putem i živjeti novim Životom, a to je Isus Krist. To će biti naj-snažniji argument u prilog Istini. Tada će *Evangelje života* ponovno doživljavati svoja nova utjelovljivanja u životima onih koji se nazivaju kršćanima. Ostalo će se već nadodati. ■

Oktober – Missionsmonat

Liebe Leserinnen, liebe Leser!

Wir befinden uns im Herbstmonat Oktober. Im Herbst bereitet sich die Natur auf ruhigere Zeiten vor. Auch im Kirchenjahr mag es so erscheinen, als ob in dieser Zeit nicht viel geschieht. Wenn man aber die liturgischen Besonderheiten dieses Monats betrachtet, sieht es doch anders aus. Im Laufe des Oktobers gedenkt die Kirche vieler bekannter Heiliger, wie beispielsweise der hl. Theresia vom Kinde Jesu, der hl. Theresia von Avila, des hl. Franziskus von Assisi, des hl. Johannes von Capestrano, des Evangelisten Lukas, der Apostel Simon und Judas Tadeus und vieler anderer Heiligen, deren Geburtstage in diesen Monat fallen. Der Franziskanerorden verehrt zudem insbesondere die hl. Katarina Kosača-Kotromanić, die letzte Königin Bosniens. Die katholische Kirche verehrt alle diese Heiligen, weil sie an allen Wachstumsprozessen und der Verbreitung des Christentums auf Erden aktiv beteiligt waren. Außer dem Heiligengedenken stellt uns die Kirche am 7. Oktober, an „Maria vom Rosenkranz“, die Muttergottes als Leifigur und als Vorbild im Gebet vor Augen dar.

In den letzten Jahrhunderten erlangte der Oktober an Wichtigkeit, insbesondere auch durch das tägliche gemeinsame Rosenkranzgebet in katholischen Gemeinden.

Dieser Monat ist auch dem Missionswerk der Kirche gewidmet, d.h. der Verkündung des Evangeliums auf Erden. Während die Kirche ihren Kindern die Heiligen, die der Verkündung des Evangeliums ihr Leben gewidmet haben, als Vorbild vor Augen führt, regt sie auch gleichzeitig dazu an, sich an diese vorgeschlagenen Vorbilder anzulehnen und ihrem Beispiel zu folgen. In diesem Sinne hat die Kirche auch den Welttag der Mission eingeführt. Damit möchte die Kirche auf besondere Weise alle Christen zum Nachdenken über die Missionsbotschaft der Kirche und die Missionspflicht jedes Einzelnen anregen.

Die Bedeutung des Welttages der Mission wird dadurch auch offenkundig, dass sich der Papst jedes

Jahr an die gesamte Weltkirche mit einer entsprechenden Botschaft wendet. In dieser spricht er einzelne besonders wichtige Fragen der Missionsarbeit an.

Die deutschen Bischöfe wenden sich ebenso mit wichtigen Aufrufbriefen an alle Gläubigen, in denen sie um Gebet und die Spenden zur Unterstützung der Missionare und Missionarinnen weltweit bitten.

II. Vatikanisches Konzil hat 16 Konzildokumente verabschiedet, darunter auch das Dekret „Ad gentes“ über die Missionstätigkeit der Kirche. An diesem größten Dekret wurde lange gearbeitet. Darin werden die Grundprinzipien der Missionsarbeit und der Missionstätigkeit behandelt. Die Bischöfe haben darin öffentlich

„Ad Gentes“ fordert alle Verantwortlichen in der Kirche auf, mehr Priester, Ordensmänner und -frauen, Laien und Familien in die Mission zu senden.

über die Missionsbotschaft im Lichte der Gottesdreifaltigkeit gesprochen. Gott, der Vater, möchte alle Menschen erlösen und sendet Seinen Sohn zur Aussöhnung der Welt und der Menschen. Jesus ist der endgültige Prophet, der einzige und wahre Erlöser des Menschen. Und der Heilige Geist, der die Kraft der Mission der Kirche ist, ruft über die Verkündung der Frohen Botschaft alle Menschen ausnahmslos zur Erlösung auf. Deshalb wird im Dekret hervorgehoben, dass die gesamte Kirche in ihrer Art missionarisch sei (AG2), ist und bleiben soll. „Ad gentes“ hat neue Horizonte für die Kirche und Welt eröffnet. Es fordert alle Verantwortlichen in der Kirche auf, mehr Priester, Ordensmänner und -frauen, Laien und Familien in die Mission zu senden.

Die Bedeutung dieses Dekretes belegen auch die statistischen Angaben über das Wachstum der Kirche, den das Zentralstatistische Amt der Katholischen Kirche veröffentlicht hat. Hier zur Verdeutlichung nur einige Angaben:

Im Jahre 2004 gab es weltweit 405.891 Priester, und die Zahl ist im Jahre 2005 auf 406.411 gestiegen. Die Zahl der Gläubigen in der Welt belief sich (Dez. 2004) auf über 1.098 Millionen, und am 31. Dezember 2005 stieg die Anzahl auf 1.115 Millionen. Vergangenes Jahr sind 180 neue Bischöfe ernannt, 21 Bistümer, 9 Kirchenprovinzen sowie eine Apostolische Administration gegründet worden. Zur Katholischen Kirche zählen auch 13 Patriarchate verschiedener Ostriten, 4 Großerbistümer, 534 Kirchenprovinzen (4 davon in Kroatien und Bosnien und Herzegowina), 75 Erzbistümer (1 davon in Kroatien) und 2.156 Bistümer (davon 13 in HR, B und H), 35 Militärordinariate (1 davon in Kroatien) usw.

Diese Zahlen belegen, dass die katholische Kirche „lebt“. Damit das so bleibt, sollte jeder Einzelne im kleinen Wirkungskreis, beginnend in seiner Gemeinde, aktiv bei der Missionsarbeit mitzuwirken. Unermüdlich die Frohe Botschaft zu verkünden, ist die Pflicht des jeden Einzelnen. Auf diese Weise wird die Kirche das lebendige und wirksame „Zeichen des leibhaftigen Gottes unter allen Völkern“ sein.

Wir sind Zeugen der Tatsache, dass Gott durch die Kirche vertreten, unter uns ist, und glauben daran, dass die Kirche eine Institution Gottes ist – eine sichtbar-unsichtbare göttlich-menschliche Wirklichkeit, in der Jesus Christus, der Sohn Gottes, für alle Zeit bis zur Ewigkeit, weilt. Ein Jünger Jesu zu sein, bedeutet im Dienste der Wahrheit, Schönheit, Güte und Barmherzigkeit Gottes zu sein. Es bedeutet auch allen jenen, die Gott noch nicht kennen oder an Ihn nicht glauben, die christliche Botschaft nahe zu bringen.

Zeignis abzulegen für den eigenen Glauben bedeutet, dass dies in einer friedlichen und menschenwürdigen Art und Weise geschieht. Jeder ist aufgerufen zu überlegen, was er persönlich für die Verkündung des Gotteswortes und für die Unterstützung der Mission in der eigenen Umgebung und in der Welt tun kann.

Möge der Herr alle unsere Bemühungen und unser Tun begleiten und segnen.

Ihr

Pater Josip Bebić

Studienfahrt nach Kroatien und Bosnien und Herzegowina

Die Pastoralen aus den Gemeinden der anderen Muttersprachen in der Diözese Mainz waren von 3. bis zum 8. September auf Studienfahrt in Kroatien und Bosnien und Herzegowina.

Die Pastoralen aus den Gemeinden der anderen Muttersprachen in der Diözese Mainz unter der Leitung von Referent für die Pastoral der Katholiken anderer Muttersprachen Bernd Krämer waren vom 3. bis zum 8. September auf der Studienfahrt in Kroatien und Bosnien und Herzegowina. Nach der Landung am Flughafen in Split besichtigten die Gäste aus Deutschland das antike Salona unter der Fachführung von Prof. Gabrijel Jurišić, nachdem sie sich im Hotel Medena in Trogir eingekerkert haben, besuchten sie den Dom in Trogir, wo sie vom Dompfarrer Pavao Piplica begrüßt wurden. Er zeigte ihnen die Domschatzkammer, den berühmten Portal des Meisters Radovan und die Ausstellung der Skulpturen von Nikola Ivan Florentiner in der Kirche des Hl. Johannes des Täufers.

Am Dienstag, dem 4. September empfing die Studienreisenden aus Mainz der Erzbischof von Split Msgr. Marin Barišić. Referent Bernd Krämer begrüßte Erzbischof im Namen der ganzen Gruppe und auch im Namen des Bischofs von Mainz, Kardinal Karl Lehmann. Dabei unterstrich Herr Krämer die gute Zusammenarbeit mit den kroatischen Gemeinden in Mainz, Darmstadt, Offenbach, Rüsselsheim und Gießen. Die Begrüßungsworte an den Erzbischof richtete auch der Referent für die Pastoral der Migranten aus der Diözese Limburg Werner Heukäufer, der als Gast an dieser Fahrt teilnahm. P. Josip Bebić, Delegat für die Kroatenseelsorge in Deutschland, stellte dem Erzbischof in kurzer Form die Arbeit in der Kroatenseelsorge in Deutschland, insbesondere in der Diözese Mainz vor. Der Erzbischof Barišić stellte dann den Gästen seine Erzdiözese vor, eigentlich die älteste Diözese in Kroatien überhaupt. Prof. Dr. Drago Šimundža hat danach einen prägnanten Vortrag über gesellschaftliche und religiöse Situation in

Republik Kroatien gehalten. Erzbischof Barišić führte anschließend die Gäste durch sein Palais und zeigte ihnen die Hauskapelle. Nach der Begegnung mit dem Erzbischof besichtigten die Studienreisenden Diokletianpalast, den Dom von Split, die Domkrypta und Peristil. Nach dem Gottesdienst in der Marienkirche in Split begrüßte die Reisegruppe beim Mittagessen im

Drniš und Knin zur alten kroatischen Kirche des Heiligen Heiles nach Cetina bei Vrljika, die aus dem frühen 9. Jh. stammt. In der Kirche sprach Prof. Gabrijel Jurišić, angesichts des Alters, der Kirche vom „heiligen kroatischen Boden“. Der Tag wurde offiziell im Franziskanerkloster in Sinj, in einem bekannten Marienwallfahrtsort beendet. Bei dieser Gelegenheit trafen sich

alle drei kroatischen Delegaten für Seelsorge der Kroaten in Deutschland, die früheren, P. Bernard Dukić und P. Josip Klarić und der aktuelle P. Josip Bebić.

Am Donnerstag, dem 6. September war Zadar an der Tagesordnung. In Museum „Gold und Silber der Stadt Zadar“ im Kloster der Benediktinerinnen erzählte Msgr. Dr. Pa-

vao Kero über die Entstehung und Bedeutung dieses Museums. In der Kathedrale der Hl. Stošija sprach der Generalvikar, der die Gäste auch im Namen des Erzbischofs von Zadar Ivan Prenda begrüßte. Prof. Livio Marijan sprach danach über die Kathedrale und die Erzdiözese von Zadar. Anschließend wurden auch die Kirchen des Hl. Donatus und des Hl. Simeons besucht. Gottesdienst wurde in der Kirche des Hl. Franziskus gefeiert.

Am Freitag, dem 7. September besuchte die Gruppe Marienwallfahrtsort Vepric und nahm an der Liturgiefeier teil. Das weitere Reiseziel war die Stadt Metković. Im Ort Vid besichtigte die Gruppe das archäologische Museum „Narona“. Danach ging die Fahrt mit kleinen Booten durch die Neretva Delta (Safari). Am Nachmittag wurde der Wallfahrtsort Medugorje besucht. Unterwegs besuchte man auch die beiden berühmten Naturschönheiten bei der Stadt Imotski, den roten und den blauen See.

Text und Bild: Adolf Polegubić
(Übersetzung: Mato Valjan)

Vor der Kirche „Gospa od Otoka“ in Solin

Franziskanerkloster Provinzial Dr. Željko Tolić. Er stellte sowohl die bewegte Geschichte als auch die aktuelle Situation der Franziskaner Provinz, aus der die meisten kroatischen Priester, nicht nur in der Diözese Mainz, sondern in Deutschland insgesamt tätig sind. In den späten Nachmittagsstunden wurde noch der Kastelet von Ivan Meštrović, seine Galerie und das Museum der archäologischen Denkmäler besucht.

Am Mittwoch, dem 5. September war als Ziel der Reise die Stadt Šibenik. Die Stadt wurde zuerst von P. Ivan Maletić, Pfarrer von der Franziskaner Kirche vorgestellt. Im Dom erzählte er mehr über den Dom und Geschichte von Šibenik und über den Domarchitekten und Baumeister Juraj Dalmatinac. Die Gruppe war besonders begeistert von dem Nationalpark Krka. Mit dem Schiff folgte dann die Fahrt zur Insel Visovac, auf dem sich ein Franziskanerkloster mit der Kirche befindet. Über die Kirche und Kloster erzählte P. Stojan Damjanović. Von Visovac fahren wir weiter über Miljevi,

NAŠE ZAJEDNICE

MLADA MISA FRA EDUARDA SOKOLA, SVEĆENIKA ROĐENOG I ODRASLOG U BERLINU

Naš cvijet odrastao u tuđini

Ne sjećamo se kada i kojom se prigodom zajedno našao tako veliki broj berlinskih Hrvata na jednome mjestu kao u nedjelju 9. rujna. Naime, redovita nedjeljna misna slavlja uobičajeno se slave u tri crkve pa su vjernici rijetko zajedno. No, ovo bijaše uistinu posebna prigoda. Mlada misa fra Eduarda Sokola, mladog svećenika rođenog, krštenog i odraslog u Berlinu, jedinstvena je prigoda koju nisu propustili brojni vjernici. Crkva sv. Sebastiana gdje je sjedište Hrvatske katoličke misije bila je ispunjena do posljednjeg mjesta a brojni vjernici su je pratili i stojeći.

„Trideset godina je hrvatski čovjek u iseljničtvu trebao čekati na ovaj trenutak da i sam prinese žrtvu Ocu. I evo, ovo je naš cvijet ponikao u tuđini. Prvi puta slavimo svetu misu koju predvodi član naše zajednice, rođen, kršten i odrastao u njenom okrilju. Otvorimo svoja srca za ovog mladog svećenika i za njegovu budućnost. I uputimo

svoje molitve da se to opet ponovi“, riječi su koje je u uvodu svete mise vjernicima uputio fra Petar Čirko ističući u propovijedi važnost svećeničkog poziva. „Treba ovaj svijet i brojna druga zanimanja poput učitelja, inženjera, političara. Čak pedeset posto ljudi je nepismeno, 90 posto ne koristi suvremena medijska sredstva, 70 posto ih nema dovoljno za pojesti i obući... Ali tko će kazati ljudima osnovne moralne poduke i pravce? Zvone Kristove njegove crkve širom svijeta i još uvijek govore njegovi svećenici i naviještaju njegovo Evanđelje. Da bi sve to imalo dobar pravac trebamo i mlade svećenike da našoj djeci i u buduću znaju pokazati pravoga puta kada su u daljini i u tuđini“, riječi su iz propovijedi fra Petra Čirka koji je istaknuo da je nepisano pravilo prigodom prvih misa da mladomisnik slavi svete darove, a da sve ostalo rade propovjednik i puk. „To je kao kada položite vozački ispit. Nećete onom koji je tek položio dati

da vozi na tešku i dugu putu. A to je za mladog svećenika ova prva misa“, pojasnio je župnik Čirko. „Što možemo učiniti za porast svećeničkog zanimanja? Klica je u obitelji, a onda u zajednici. Svećenik je onaj koji pokazuje put kuda je išao Isus. Ti si Edi potreban Crkvi. U tebi je dobila čovjeka koji će povesti mase u budućnost i davati im ono najpotrebnije, a to je duhovni život. Položit ćeš ruke i pod tvojim će rukama kruh i vino postati ti-

šite vašu školu i nastojte ostvariti vaše snove, a nemojte ni Krista zaboraviti. Budite dobri ljudi i nemojte se nikada stidjeti reći tko ste, odakle ste i da ste katolici i Hrvati. Nadam se da ćete se često ovako okupljati zajedno. Neka vide da nas Hrvata ima“, rekao je na kraju mlade mise fra Eduard Sokol, završivši zahvalu i poruku poznatim riječima – „Ich bin ein Berliner!“ Mladi je svećenik pozdravljen od vjernika dugotrajnim pljeskom.

A kada se uzbuđenje malo smirilo progovorili smo riječ dvije i sa Edijevom mamom Nevenkom Sokol. „Teško mi je bilo kada je rekao da će ići u svećenike. Rekla sam mu da ozbiljno promisli, je li to ozbiljno, da vidi da nije to samo radoznalost. Tada je bio završio deseti razred. Razgovarao je i sa svećenicima i ostao je čvrst u odluci. Bilo je teško dvije-tri godine i za njega, bilo mu je malo teško i zbog jezika no uz pomoć Boga to je izdržao. Ka-

da je dolazio rekla sam mu: Odustani ako misliš da ne možeš dalje, a on je odgovarao: „Ne mama, nešto jače ima od mene, ja moram ići!“ Ponosna sam i drago mi je za našu župu da smo to doživjeli a vidim i da su ostali vjernici oduševljeni, uzbuđeni, sretni i ponosni radi toga da odavde imamo jednog mladog svećenika“, riječi su Nevenke Sokol, mladomisnikove majke koja je u Njemačkoj od 1971. godine i od tragične smrti supruga Ivana 1992. godine, sama je na životnom putu vodila trojicu sinova: Roberta, Eduarda i Denisa. „Ovaj je tragični događaj još više zbližio mene i moje sinove. A spasila nas je vjera i Bog nam je dao snagu da budemo na pravom putu“, povjerila nam je Nevenka Sokol. Nakon misnog slavlja vjernici i svećenici su se okupili na zajedničkom objedu priređenom u dvorištu ispred i iza crkve sv. Sebastiana kao i u dvorani Hrvatske katoličke misije.

Tekst i snimka: Sonja Breljak

Mladomisnik s majkom Nevenkom i braćom Robertom i Denisom

jelo i krv Isusa Krista. Trideset godina je ova zajednica 'radala' tebe. Uzdaham se da će i drugi mladi ljudi poslušati glas Božji kada ih bude pozvao. Nemojte se ne odazvati. Dragi vjernici, članovi kršćanske zajednice, svima vam čestitam da danas imamo našeg svećenika. Zahvaljujem njegovoj majci Nevenki koja ga je rodila, braći koji su ga podržavali i prijateljima koji su mu davali snage“, zaključio je fra Petar Čirko i sam vidno uzbuđen ovim događajem.

U koncelebraciji su bili i berlinski svećenici fra Rade Tolić, fra Mate Puđa te gost iz domovine fra Ante Bilokapić. Nakon svih lijepih i dirljivih riječi tijekom propovijedi i svete mise, pred vjernike je istupio i mladomisnik Eduard Sokol. „Zahvaljujem svim svećenicima i vjernicima, obitelji i prijateljima na potpori. Želim poručiti mladima: Znam da vam nije lako ovdje biti između dva svijeta. No, nemojte nikada zaboraviti vaše snove. Zavr-

SINDELFINGEN Proslavljena Gospa Velikoga hrvatskog zavjeta

Gospin lik nosili su mladi u narodnim nošnjama

Kada je prije 22 godine blagopokojni kardinal Franjo Kuharić stavio Hrvatsku katoličku misiju pod zaštitu Gospe Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta, rijetki su mogli zamisliti da će godinama kasnije taj blagdan prerasi u jedno od tradicionalno najvećih vjerskih slavlja na tim prostorima. Tako je bilo i u nedjelju 23. rujna kada je ta zajednica svečano proslavila Gospin blagdan koji se slavi kao Dan zajednice. Proslava je okupila oko osam stotina vjernika. Započela je procesijom u kojoj su djevojke i mladići obučeni u hrvatske narodne nošnje nosili kip Gospe Velikoga hrvatskog zavjeta. Kip je preslik najstarijeg hrvatskog Gospina lika, koji povezuje je sva hrvatska Gospina svetišta.

U suslavlju s voditeljem misije fra Marinkom Vukmanom, fra Ivanom Rozićem te indijskim svećenikom paterom Joyem, u crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu svečano misno slavlje predvodio je salezijanac don Ivo Nedić, voditelj novonastale HKM Srednji Baden sa sjedištem u Karlsruhe. Odmah na početku uslijedila je molitva Gospi, kraljici Hrvata, koju je pročitala jedanaestogodišnja učenica Andelina Jukić. Bogoslužje je uvećao i Misijski zbor, kao i zbor mladih „Salve angeli“ iz HKM Sindelfingen, uz pratnju orguljaša Mate Puljiza.

Nakon svečanog misnog slavlja, fra Marinko je pozvao okupljene vjernike na zajednički objed i proslavu koje je nastavljeno uz prigodan program u prostorima misije. Tijekom besplatnog zajedničkog objeda, a pre-

ma podacima domaćina, podijeljeno je više od pet stotina obroka. Prihod od prodaje pića i kolača, koje su dar-

ženjima u misiji i izvan nje, što i sama može sudjelovati na ovakvom slavlju.

Ovu prigodu generalna konzulica iskoristila je kako bi nazočnima najavila parlamentarne izbore krajem mjeseca studenog te njihovo ustavno pravo izlaska na izbore. Također je upozorila na to da se svi glasači najprije moraju registrirati kako bi mogli pristupiti glasovanju. Registrirati se mogu tako što će ispuniti obrazac koji mogu dobiti u Generalnom konzulatu u Stuttgartu kao i u misijama te kod učiteljica i učitelja Hrvatske škole. Generalna konzulica je iznijela podatke da je na izborima 2003. godine od oko 22.000 biračkih glasova u SR Njemačkoj njih oko 7.200 bilo iz Baden-Württemberga.

Medijski pokrovitelj i ove proslave bio je „Večernji list“, koji je tom prigodom odraslima darovao besplatne primjerke „Večernjaka“ a djeci i mladima džepne priručnike hrvatskog je-

Misno slavlje predvodio je o. Nedić u zajedništvu s fra Marinkom i o. Joyem

ivale domaćice, te bogate tombole bio je namijenjen za Caritas.

Zabavni dio programa otvorio je Crkveni zbor mladih, pod vodstvom Kristine Ljubičić, izvrsnim interpretacijama pjesama, što su pokazali i na misnom slavlju. Potom je Dječji crkveni zbor, kojeg vodi s. Bernardeta Tomić razveselio okupljene pjesmom „Jedna je Hrvatska“, a mlada i srednja folklorna skupina uspjela je izmamiti osmijehe na lica i veliki pljesak.

Proslavi u Sindelfingenu nazočila je i Generalna konzulica RH u Stuttgartu dr. Vesna Tadić. Ona je svim prisutnima zaželjela dobrodošlicu te zahvalila fra Marinku Vukmanu, koji uvijek predano i sa zadovoljstvom okuplja vjernike na misnim slavljinama i dru-

žika te prigodni poster sa najvažnijim podacima o Hrvatskoj.

Na kraju službenog programa fra Marinko Vukman je zahvalio svim pokroviteljima i sponzorima koji već duže godina svesrdno podupiru akcije zajednice. Posebice je zahvalio Hrvatskom društvu „Adria“ iz Ditzingenu na novčanom prilogu od 300 eura, iako i oni prikupljaju darove za potrebne u Domovini. Također je najavio veliki koncert Zlatana Stipišića Gibonija te tamburaškog sastava „Gazde“ iz Zagreba 17. studenog u Stadthalle u Sindelfingenu. Glavni pokrovitelj ovog koncerta je Vlada RH, a medijski pokrovitelj „Večernji list“. Okupljene je kroz pjesmu i ples vodio hrvatski bend „Cra biseri“. ■

MANNHEIM

Povratak maestra Žana u domovinu

Orguljaš, zborovoda, skladatelj i glazbeni pedagog maestro Ivan Žan na misnom slavlju, koje je u nedjelju 9. rujna u crkvi Duha Svetoga u Mannheimu predvodio voditelj Hrvatske katoličke misije Mannheim vlč. Vinko Radić, oprostio se od tamošnje hrvatske zajednice u kojoj je djelovao jedanaest i pol godina i sa svojom obitelji (suprugom Dragicom i kćerkama Anom 6 godina i Lucijom 9 mjeseci) vraća se u domovinu, u rodnu Novalju gdje će nastaviti glazbeno djelovanje. Ukupno je u Njemačkoj u hrvatskim misijama proveo petnaest i pol godina.

Na kraju misnog slavlja u ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipa Bebića maestra Žanu riječi zahvale za sve što je učinio uputio je dr. Adolf Polegubić, posebno istaknuvši Žanovu zauzetost pri pokretanju i održavanju smotri mješovitih zborova iz hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, te održavanju glazbenih seminara za pastoralne suradnice i suradnike iz hrvatskih misija u Njemačkoj. U studenome će se u Mainzu održati već deseta smotra po redu.

„Maestro Ivan Žan dao je veliki doprinos u razvoju liturgijskog pjevanja u hrvatskim misijama u Njemačkoj“, istaknuo je, te mu je u ime delegata o. Bebića predao prigodni dar. Vlč. Radić je posebno istaknuo Žanov doprinos na glazbenom području u misiji, a misijski zbor, kako je kazao, kojega je Žan vodio, uz onaj u Frankfurtu i Stuttgartu, jedan je od

Na kraju misnog slavlja maestro Žan zahvalio je svima na dugogodišnjoj suradnji

vodećih. Maestro Žan je svima zahvalio na dobroj suradnji.

U popodnevnom je satima u misijskoj dvorani održan prigodni program u povodu Žanova povratka u domovinu. Prikazano je Žanovo dosadašnje djelovanje, a u programu su između ostalih nastupili: Mladen Mamuša, Marina Meštrović, Anica Vuković, Goran Škerlep, Kristina Stojčić, Ilija Peran, Marija Tečić, Paola Andelić, Krešimir Morić, Ana Žan te zbor mladih i mješoviti zbor pod Žanovim ravnanjem. Kroz program je vodila Tihana Dujmović.

Maestro Ivan Žan rođen je 4. listopada 1955. godine u Novalji na otoku Pagu.

Nakon završetka pučke škole, školovanje je nastavio u sjemeništu u

Pazinu. Teološki studij započeo je u Rijeci, da bi se kasnije potpuno posvetio glazbi studijem na Glazbenoj akademiji u Zagrebu na kojoj je i diplomirao. Daljnje glazbeno školovanje nastavio je na Višoj glazbenoj školi u Beču, gdje je diplomirao 1987., a magistrirao 1989. stekavši titulu magistra. Od 1996. djeluje kao zborovoda i orguljaš u HKM Mannheim. Član je Društva hrvatskih skladatelja i Hrvatskog društva crkvenih glazbenika. U izdanju Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral objavljeni su mu „Psalmi raspjevani“, a 2004. knjiga duhovnih skladbi „Dodite, kličimo Gospodinu“. Do sada je snimio preko trideset djela vokalne i instrumentalne glazbe. Autor je misa, kantata, oratorija. Od značajnijih djela snimio je „Te Dem“ (za sole i orkestar) te oratorije „Babilonsko sužanjstvo“ i „Trinaesti učenik“ (na tekst dr. Ivana Goluba). Obradio je niz njemačkih Božićnih pjesama i izveo u Bochumu za mješoviti zbor i simfonijski orkestar (video zapis 1992. i 1993.). Ujedno je zapisao i obradio liturgiju Velikog tjedna za muški zbor. U Beču je snimana njegova „Bečka misa“ za bariton solo i orkestar. Sudjelovao je više puta na festivalima duhovne glazbe „Cro Patria“ (Split) te na danima „Pasionske baštine“ u Zagrebu. Osobito djeluje kao promicatelj hrvatske liturgijske i zvorske glazbe. U travnju 2004. godine izabran je za koordinadora Glazbeno-liturgijskog vijeća hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj

Tekst i snimke: A.P.

Za oproštaja maestra Žana u misijskoj dvorani

NAŠE ZAJEDNICE

REUTLINGEN

Blagoslov djece i školskih torba

Hrvatski svećenici iz Reutlingena, Tübingena i Metzingena vlč. Marko Šutalo i vlč. Ivica Komadina i ove

su godine u povodu početka nove školske godine posvetili posebnu pozornost hrvatskoj djeci. Mnogobrojni

vjernici su 16. rujna sa svojom djecom, koja su donijela svoje školske torbe, pribivali misnom slavlju.

Vlč. Šutalo je predvodio misno slavlje i obogatio ga prekrasnom pričom u svojoj propovjedi koja govori o jednoj majci i sinu. Još vrlo mlad sin se jednog dana sjetio naplaćivati kućne usluge svojoj majci i prikaže joj pismeno račun u jednoj kuverti. Usluge su bile razne, od iznošenja smeća, spremanja svog kreveta itd. te je račun iznosio 50 eura. Majka otvara kuvertu i vidi račun. Prihvativši njegov zahtjev i ona piše račun. U računu navodi vrijeme trudnoće kako ga sa ljubavlju nosila te mu za to naplati 0 eura, navodi pranje odjeće te mu piše 0 eura i na kraju za kuhanje omiljene hrane također 0 eura.

Tu poruku bezuvjetne ljubavi jedne majke prema svome djetetu je vlč. Šutalo vrlo slikovito i plemenito prenio djeci koja su ga sa zanimanjem pratila.

Petar Čuk

FREISING

11. međunarodni kongres Renovabisa

Jedanaesti međunarodni kongres Renovabisa, akcije solidarnosti njemačkih katolika s ljudima u Srednjoj i Istočnoj Europi, održan je od 20. do 22. rujna u kući Kardinala Döpfnera u Freisingu.

Na kongresu se okupilo 310 sudionika iz raznih europskih zemlja, a bilo je riječi o temi „Društvo obliko-

vati – vjeru razvijati. Kršćani u Srednjoj i Istočnoj Europi“. Jedno od predavanja održao je prof. dr. Stjepan Baloban iz Zagreba. On je govorio o kršćanskim odgovorima na politiku siromaštva, a riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić 21. rujna predvodio je misno slavlje i propovijedao.

U radu kongresa između ostalih sudjelovali su uz mons. Devčića i dr. Balobana i pomoćni vrhbosanski biskup dr. Pero Sudar, barski nadbiskup Zef Gashi, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, ravnatelj Hrvatskog Caritasa Ivan Milovčić, ravnatelj Caritasa Mostarsko-duvanjske biskupije dr. Ante Komadina. ■

FRANKFURT

Neumorni Kazimir

Poznati hrvatski humanitarni djelatnik iz Frankfurta Kazimir Barukčić nedavno je pokrenuo još jednu u nizu akcija, ovoga puta za izgradnju crkve sv. Ive u Podmilačju. Župnik fra Zoran Mandić zahvalio je Kazimiru i svima koji su se odazvali i dali svoj novčani prilog za izgradnju te crkve. Kazimir piše i pjesme. Tako u jednoj svoj pjesmi kaže:

*Nakon mučnog rada, cijelog tjedna,
eto nedjelje, dana sveta i vrijedna,
u Frankfurtu, s katedrale zvone zvona,
svetoj misi, tisuće Hrvata zovu ona.*

(...)

*Blagoslovi Bože, Hrvatsku nam dragu,
i milu našu zemlju, Bosnu ponosnu,
blagoslovi baštinu, blagoslovi prede naše,
hvala im do neba, što nam toliko blaga daše!*

NJEMAČKA

Duhovna ponuda
na Internetu

Isusovci u Njemačkoj proširuju svoju dušobrižničku djelatnost u Njemačkoj. Na stranici www.jesuiten.org može se staviti molitva ili zatražiti molitvenu potporu. Uredništvo stranice poštovat će želju korisnika pa će neke molitvene potrebe ostati „tajnom“ a neke će biti objavljene na web-stranici. Svatko tko to zatraži dobit će molitvenu potporu isusovačke zajednice u Njemačkoj, ističu iz Družbe. Otvaranjem toga duhovnog web-servisa članovi Družbe Isusove željeli su se približiti svima onima koji žele anonimno doći u kontakt s Crkvom ili dobiti savjet ili duhovnu okrepku.

IKA

HODOČAŠĆE

MARIA STERNBACH

Hodočašće vjernika misije Gießen

Vjernici iz Hrvatske katoličke misije Gießen u velikom su broju u nedjelju 16. rujna hodočastili u marijansko svetište Maria Sternbach, nedaleko od Wickstadta.

Nakon okupljanja u Wickstadtu voditelj misije fra Marijan Petričević upriličio je blagoslov automobila. Potom su se svi u ophodu uputili do dva kilometra udaljenog svetišta. Tijekom ophoda vjernici su molili krunicu i pjevali marijanske pjesme.

Svečano misno slavlje služeno je ispred Gospine crkve, a predvodio ga je o. Petričević uz asistenciju stalnoga đakona u toj hrvatskoj misiji Mate Valjana koji je ujedno i propovijedao.

uspraviti, imati prostor u koji se možemo povući, u kojem možemo crpiti novu snagu kako bismo se mogli nositi sa svojim svednevom i njegovim brigama. Tko je jednom napustio zavičaj, a to smo svi mi ovdje sabrani, taj zna kakav je to gubitak i kako se neizbrisivo urezuje u čovjekovo srce. Zato nama strancima i stranim

Propovijedao je stalni đakon Mato Valjan

Voditelj misije o. Petričević upriličio je blagoslov vozača i automobila

Đakon Valjan je u uvodu kazao kako je hodočašće molitva koraka. „Već stotinama godina kretali su kršćani na put da bi pješačili, vozeći se, putujući bili bliže Bogu; da bi Bogu na hodočašću kazali svoje želje i brige, svoje rane, ali i zahvalu i poverenje u njega. I mi smo došli ovdje s istim nakanama, da bi Bogu bili bliži i kazali mu što nas kao putnike plaši i raduje, što nam ulijeva strah, a što nadu.“

U nadahnutoj propovijedi je upitao: „Što je to zavičaj, domovina? Zašto se ovaj pojam ponovno tako vraća u modu, zašto nam je tako životno važan? Možda samo zbog galopirajuće globalizacije koja tjera ljude da u potrazi za poslom ostavljaju zavičaj, pa onda za njim to više čeznu? Svi oni koji imaju čežnju za zavičajem, oni osjećaju veliku čežnju da budu prihvaćeni, da ih se ne sumnjiči, ne stavlja u rezervu. Imati 'zavičaj' znači u vrtlozima života, u životnim usponima i padovima imati korijene, imati prostor u kojemu se možemo

gostima, gostima radnicima, nije teško osjetiti što je to zavičaj i što on znači. Mi možemo to posebno osjetiti i na osnovi svih naših bliskih, milih i dragih, svih naših sunarodnjaka koji su za vrijeme prošlog rata u Hrvatskoj i Bosni bili protjerani sa svojim ognjištima, možemo donekle osjetiti njihovu bol i njihov gubitak, kad se s vrećicom stvari ili bez vrećice morali povući i ostaviti rodnu grudu, ostaviti zavičaj.

Ali 'zavičaj' je očito mnogo više od jednog mjesta. Svako hodočašće izraz je naše čežnje za jednim posebnim zavičajem, za jednim nutarnjim zavičajem. I svako hodočašće, pa tako i ovo naše ovdje u Maria Sternbachu, kazuje nam možda više nego inače što to znači imati nutarnji zavičaj. Jer Isusova povijest s nama ljudima počinje time što Bog daje jednoj osobi – naime Mariji – jedan novi zavičaj. Istinski, nutarnji zavičaj, istinski nutarnji dom, istinsku nutarnju domovinu. Prihvatiti Boga da se nastani u nama znači biti pripravan da Bog preokrene i moj život i moje životne planove. Jedan od najdubljih razloga što su ljudi našega vremena izgubili osjećaj za zavičaj, izgubili sigurnost i pouzdanje jest što su izgubili vjeru u Boga i time svoj nutarnji zavičaj“, kazao je đakon Valjan dodavši kako u Mariji imamo svijetli primjer, u Mariji vidimo majku svih onih koji čeznu za zavičajem. „Neka nam ona pomogne ostvariti i svoj zemaljski zavičaj.“

Nakon misnog slavlja priređen je zajednički agape. Hodočašće je završilo s blagoslovom s Presvetim u svetištu.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Za vrijeme mise ispred Gospine crkve

STUDIJSKO PUTOVANJE U
HRVATSKU I BIH

Tragom domovinske povijesti

Nastavak sa str. 9

Oduševljeni Nacionalnim
parkom „Krka“

U srijedu 5. rujna posjetili su Šibenik gdje ih je pri dolasku pozdravio župnik župe Gospe van Grada fra Ivan Maletić. Ukratko ih je upoznao s izvorno hrvatskim gradom Šibenikom i njegovom poviješću. U šibenskoj katedrali više su čuli o povijesti Šibenske biskupije i graditelju katedrale Jurju Dalmatincu. Posjetili su i crkvu Gospe van Grada koja se renovira. Posebno su bili oduševljeni s Nacionalnim parkom „Krka“ odakle su se brodom odvezli na Visovac. O crkvi, samostanu i vrijednoj samostanskoj zbirci govorio je fra Stojan Damjanović. S Visovca su se preko Miljevaca, Drniša i Knina odvezli do crkve sv. Spasa iz 9. stoljeća u Vrhrici, gdje ih je dočeka prof. o. Jurišić u pratnji župnika iz Vrlike fra Marka Durana. Prof. o. Jurišić je iscrpno govorio o hrvatskoj sakralnoj i kulturnoj baštini u današnjem selu Cetini kraj Vrlike istaknuvši kako je to mjesto za Hrvate sveto tlo.

Susret trojice delegata

U franjevačkom samostanu u Sinju primio ih je i pozdravio župnik fra Nikica Ajdučić, a upoznati su i s povi-

Pred Meštrovićevom galerijom

ješću svetišta Gospe Sinjske, samostana, grada Sinja i Sinjske krajine. U toj su se prigodi susreli dosadašnji delegati za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Bernard Dukić i fra Josip Klarić te aktualni delegat fra Josip Bebić.

U četvrtak 6. rujna posjetili su Zadar. U muzeju „Zlato i srebro Zadra“ dočeka ih je mons. dr. Pavao Kero

koji im je govorio o važnosti toga muzeja te njegovu nastanku. Generalni vikar Zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać pozdravio ih je u katedrali sv. Stošije u ime zadarskog nadbiskupa Ivana Prende, a prof. Livio Marijan govorio je o katedrali i Zadarskoj nadbiskupiji. Pogledali su i crkvu sv. Donata te crkvu sv. Šime o kojoj im je govorio župnik don Josip Lenkić. Misno slavlje služeno je u franjevačkoj crkvi sv. Franje. Pozdravnu riječ uputio je gvardijan fra Mate Polonijo koji je ujedno prenio i pozdrave provincijala Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri fra Josipa Sopte.

U petak 7. rujna posjetili su marijansko svetište Vepric kod Makarske gdje su se zadržali u molitvi. Potom su išli u Metković gdje su u Vidu pogledali Arheološki muzej „Narona“, a potom se lađama vozili kroz safari. U popodnevnom su satima posjetili župu Medugorje. Iz Medugorja su se vraćali preko Imotskog gdje su kratko pogledali Crveno i Modro jezero. U Njemačku su se vratili u subotu 8. rujna u popodnevnom satima. Tijekom putovanja uspješno je prevodio stalni đakon u Hrvatskoj katoličkoj misiji Gießen Mato Valjan.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

U Zadru ispred katedrale sv. Stošije

Neiscrpno bogatstvo riječi

|| Malkica Dugeč, „U riječ unjedrena“, Naklada K. Krešimir, Zagreb, 2007., 144 str. ||

Magistrale sonetnog vijenca ove najnovije zbirke pjesama Malkice Dugeč, koja nosi naslov „U riječ unjedrena“, glasi: Volimo Hrvatsku! (137). A njegov sedmi sonet otkriva da je zapravo Hrvatska ta koja je u riječ unjedrena, Hrvatska koju pjesnikinja u svojoj riječi desetljećima skrovito i otvoreno, tiho i bučno nosi i prenosi putevima i bespućima dobrote i zloće, nebeskog i zemaljskog, slobode i neslobode. Njezina riječ uobličuje Hrvatsku, a Hrvatska odzvanja u njezinoj riječi: „Hrvatska se u riječ unjedirla./ Kadikad se oglasi njemoćom./ Skrije da bi nevidljiva bila./ Da pobjegne pred svog doba zloćom./ Zlim čudima nikad se ne poda./ Ne odrodi, ne zamete hod/ Usred zvijezda nebeskoga svoda./ Pritaji se nekad, al' ne izda rod./ Čist joj obraz čisto ime kruni./ Na dlan zbilje k'o melem se truni./ Tješi, liječi i dobrotom diči./ Riječ hrvatska, čak i sanja da je./ U tuđini snagu diva daje./ Riječ hrvatska – od slobode zvona.“ (129).

Nije nerazumljivo što pjesnikinja, koja je i zbog hrvatske riječi morala bježati iz Hrvatske, osobito intenzivno i egzistencijalno, emocionalno, pa i patetično, doživljava i proživljava sve ono što se tiče Domovine, što uvijek nanovo i u različitim varijacijama promišlja i domišlja njezinu slobodu. No, ne radi se tu samo o nostalgичnoj zavičajnosti, nego o izvornoj univerzalnosti kojom je prožeto čovjekovo postojanje i govori kao izraz njegova odnosa prema

boljitku i bitkova odnosa prema njemu. Jer, kao što je rekao Martin Heidegger, mislilac i pjesnik (Denker und Dichter), ne samo hölderlinovski, riječ je odnos bitka prema čovjeku, a ona je u rukopisu urezana u biće. Tako je pjesnikinja Malkica Dugeč pjesnički

Jer, riječ u sebi krije neiscrpno bogatstvo: „Prisvajam riječi što ih šapnu kiše/ Ili po vodi brodice nariše./ Prisvajam i one/ Što u uhu zvone./ Ali ih još ne izreče nitko./ I tako one/ Skupa sa mnom rone/ Po dubini bića mi i svijesti./ Kada dođe vrijeme./ Ja ću na žal sjesti/ I govoriti tiho, svaku posebice./ Zatim ću ih rasuti po žalu/ K'o pjenu more što raspe po valu.“ (Neiscrpno bogatstvo, 46).

U tom neiscrpnom bogatstvu pjesnikinja uspijeva naslućivati, osluškivati i čuti sve ono što čovjeka može snaći, sve ono što je duboko egzistencijalno i individualno, a ujedno sveopće i univerzalno, što se osobito može odnositi na suvremenog komunikacijski zbliženog, a stvarno osamljenog i napuštenog pojedinca: „Shvraše me brige. Savlada me bol./ Praznina mi je soba. I prazan je stol./ Samo jedna svijeća gori povazan./ Praznina već guši i razbija san.“ (Ne biti stranac, 10). Stoga je razumljivo što osobito intenzivno proživljava i dodiruje hrvatske sudbine, povijesne i aktualne, osobito one koje u sebi kriju teret i tragove Domovinskog rata: „Ne znaju odakle dodoše./ A nemaju ni kamo poći./ Jer sve je klupko zaborava/ Sklupčano u samoći./ Netko im iz sjećanja oteo/ Dvije kćeri i dva sina/ Pa sad pred tuđim vratima/ Zjapi samo: praznina!“ (Starac i starica, 105). I ima puno razumijevanja za osjećaj nemoći, boli, slabosti, pa i egzistencijalnog očajaja: „Nema svatko snage da vlastitom rukom/ Diže srušen dom pred nebeskim lukom./ Da bez suza gleda groblja oskvrnuta/ I da čvrsto stoji, ne skrećući s puta.“ (Dom na stijeni, 7).

Stoga se na kraju može s pravom reći da se Malkica Dugeč i ovom svojom zbirkom pjesama pokazuje i potvrđuje kao pjesnikinja izvornog misaonog i estetskog doživljaja, koji uobličuje u izraz koji egzistencijalno duboko dodiruje onoga tko mu se spremno izloži.

Ivan Kordić

Bilješka o spisateljici

Malkica Dugeč rođena je 3. lipnja 1936. u Zavidovićima. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radila je kao predavačica i ravnateljica škola diljem Hrvatske. Morala je emigrirati 1972. sa svojim mužem Božom Dugečom iz političkih razloga, nakon Hrvatskoga proljeća i osnivanja Matice hrvatske diljem Slavonije. Objavila je više od deset knjiga pjesama i jednu knjigu proze. Prevedena je na strane jezike, a zastupljena je i u brojnim antologijama. Nagrađivana je. Članica je Društva hrvatskih književnika u Zagrebu i Društva hrvatskih književnika Herceg-Bosne u Mostaru. Stalno živi i djeluje u Stuttgartu.

DJEČJI KUTAK

Napisala i priredila: Željka Čolić

Dragi mladi čitatelji!

Listopad je stigao – lišće pada, jesen stiže i priroda se mijenja. I vi ćete uskoro na jesenski odmor. I ovoga smo vam puta pripremili, nadamo se, zanimljivi sadržaj u vašoj i našoj rubrici „Dječji kutak“. Javite se sa svojim priložima i budite nam zdravi i raspoloženi.

Posloži slova i dobit ćeš šest „odjevnih predmeta“

NAHALJI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

MICAJA ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

UŠOLJAK ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ZBULA ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

ČALEH ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

PECILE ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Zanimljiva priповijest

Omiljene cipele

„Mama, gle ove tvoje cipele mi viiue nisu prevelike. Smijem li ih obuti za školu?“, upita Klara mamu jednog jutra prije nego što je krenula u školu. To su bile crne elegantne cipele od divlje kože, a što je Klari bilo posebno važno, s visokom, onako srednjom širom, za hodanje ugodnom petom. Već otkad Klara zna hodati, to su bile njezine omiljene cipele. Dok je bila „mala“, nije samo u tim cipelama stvarala klapajući buku, što je posebno fasciniralo, nego bi čak na uzvišenom dijelu cipele, gdje je peta, mogla i sjediti. Već godinama ih uvijek ponekad pomalo pronosa, jer su joj predivne i uostalom da vidi koliko joj noga treba još narasti da joj budu taman. Mama srećom nosi samo broj 37, tako da postoji mogućnost da će ih ubrzo moći nositi, jer Klara ima samo broj manje. Tako bi se njezina najdraža želja da ove omiljene cipele pronosa i u školu konačno ispunila. Međutim mama joj to dosad nije odobravala. Uvijek je samo govorila da nema ništa protiv da ih nosi u kući, ali negdje van ne dolazi u obzir. Klara je već sanjala o tome kako će njezine prijateljice u razredu zadivljeno gledati i kako će joj ugodno pristajati uz traperice. Izgledat će skoro odraslo i tako visoko... Međutim glas njene mame je odmah vratio u stvarnost: „Klara, ti znaš da ti to ne mogu dozvoliti. Ne trebaš stalno pokušavati. A, uostalom kako to da ti je noga preko noći tako narasla? Pa, jučer su ti još bile prevelike?“ Klara se malo nasmiješi, pa odgovori: „Eh, to ti je tako u rastu. Nekad puno rasteš, a nekad manje. Sad su mi samo još malo prevelike i

stavila sam samo malo mekanog papira u njih, i vidiš... taman su mi!“

Mama se isto nasmiješi: „Ah, to želim malo bolje pogledati. Daj mi molim te cipele.“ Kad je Klara dala mami cipele, mama je prasnula u smijeh. Cipele su bile na vrhu debelo ispunjene sa toaletnim papirom, a uz to je Klara stavila dva uloška: jedan kožni i jedan zimski vuneni!

Klarino lice se smračilo i izgledala je uvrijeđeno, pa je mama zagrlila s riječima: „Znam ja za tvoju želju. Evo, darujem ti ove cipele. Ja ih ionako već godinama ne nosim. To su sad tvoje cipele. Ali, ne možeš ih sad nositi, jer si još premlada. Uostalom je opasno nositi visoke pete, bez obzira što nije tanka, nego široka peta, a još gore je kad su ti cipele i prevelike. Tvoja noga se nalazi još u rastu, zato ti to ne mogu dozvoliti. Ali, za koju godinu i kad ti naraste noga, da ti budu stvarno taman, možeš ih, što se mene tiče, nositi, ali ne danas niti sutra niti drugi tjedan.“ Klara tužno pogleda mamu: „Ah, a ja sam mislila da ih ovako mogu nositi.“ Mama će na to: „Sad se po-

žuri u školu, ali poslijepodne možemo otići u grad i kupit ćemo ti nove cipele za jesen, tako i tako ti trebaju. Ako nađemo, možda i s nekom manjom širokom petom.“ Lice njezine kćeri se odmah razveselilo: „Ali ove crne cipele ostaju ipak moje, ili?“ Mama se nasmiješi: „Te cipele su već godinama tvoje, pa one te stalno prate od malena. Vidiš koliko su stare.“ Irena će važno: „Ovo su najljepše cipele na svijetu. Znači li to da sam i ja stara?“ Obe su se glasno nasmijale i krenule u novi dan. ■

Izgubljene riječi

Upiši riječi na odgovarajuće mjesto

bogati – nosili – kroz – izbor – sukladno –
odjeću – uvjetima – smjele – strojno – razlika

Način odijevanja se mijenjao _ _ _ _ _ stoljeća.
Prije 400 godina muškarci su _ _ _ _ _
npr. visoke pete, dokoljenke i perike (vlasulje), dok žene još
prije 100 godina nisu _ _ _ _ _ nositi
hlače. Dok su _ _ _ _ _ (grofovi, plemići)
nosili skupocjenu i raskošnu odjeću, seljaci su imali običnu
_ _ _ _ _ od jednostavnog materijala.
Takva _ _ _ _ _ u odijevanju danas vi-
še ne postoji. U današnje vrijeme je _ _ _ _ _
odjeće ovisan o osobnom ukusu. Danas se odjeća uglavnom
izrađuje _ _ _ _ _ od raznovrsnih tkani-
na i materijala. Ljudi nose odjeću ovisno o klimatskim
_ _ _ _ _ i o godišnjim dobima i
_ _ _ _ _ zanimanju, koje obavljaju.

Znate li

- da je tek 1911. godine Paul Poiret u Parizu (Francuska) kreirao prve hlače za žene
- da je bio tada skandal, ako žena nosi hlače i smatralo se nepristojnim
- da je narodna nošnja tradicionalna nošnja neke zemlje i izraz nacionalne pripadnosti
- da u nekim zemljama postoje školske uniforme za školsku djecu

Pitalice

1) Što kralj nosi?

- a) šešir
- b) krunu
- c) kapu

2) Isus je nosio

- a) cipele
- b) čizme
- c) sandale

3) Njemački naziv za jesen glasi

- a) Frühling
- b) Herbst
- c) Sommer

4) Traperice su u početku bile

- a) radničke hlače
- b) večernje hlače
- c) ženske hlače

5) Duga haljina, koju su nosili u Rimsko doba, zove se:

- a) tuga
- b) toga
- c) tajga

Rješenja: 1b, 2c, 3b, 4a, 5b

„Šale“

Zrak

Učiteljica je rekla čim je ušla u razred:

- Djeco, otvorite prozore! Treba nam svježeg zraka!
- Nato će Ivica:
- O, da, najzdravije je spavati pri otvorenom prozoru!

Kod pekara

Kupac: Dajte mi molim Vas 99 žemlji!

Pekar: Pa, uzmite odmah 100!

Kupac: Eh, pa recite mi, tko će te sve pojesti?

Strani jezik

Sretnu se dva psa.

Prvi laje: Vau-vau

Drugi: Kiki-riki

Prvi upita: Što je to s tobom?

Odgovara drugi: Da, u današnje vrijeme je dobro znati strane jezike!

Riba

Učitelj: Zašto ribe ne mogu govoriti?

Ivica: Jer stalno drže glavu pod vodom!

Sv. Franjo Asiški

Mariofil Soldo	Izraelski pjevač, Abi	Kanoni-zirao ga je 1228. papa ...	Raspo-rediti, razvrstati	Glumica Sava-gović-Despot	Grafički znak za ton	Kalcij	Izvući sišući	Živa zajednica	Krešimir Sego	Životi-njski porod	Oko pojasa stavlja...	„Iznos“	Brod za probija-nje leda	Splitska novinar-ka i glu-mica
Manje grane ko-je izbijaju iz grana		▽						Ženka konja Pasa za obuću	▶		▽			
Svetac rod. 1182. (blagdan 4. 10.)	▶											Erbij	▶	
Krvni srodnik po oče-voj strana						Imotski Tkalčki ...	▶		Ojeđi-ne, ultri Natrij	▶			Španjol-ska ▽	
Crvenilo za usnice				Glumac Armand Somalija	▶		▽						Uzvik doziva-nja Lasselliani	▶
Peru-nika					Valuta zapadne Samoae Prevarant	▶	▽				Bečar Fosfor	▶		
Biti miran		==							Velika tropska zmija Kisik	▶				
„Xerox agency“	▶			Blagdan sv. Ane Glumica Karić	▶							Kratok dvosjekli nož	==	
Prirodna znanost	▶													
Kalij		Trina	▶								Čeljade koje ore			
Pjevači-ca Ara-pović		Fratri	▽								Dušik		Bakar	▶
													Sol nitratne kiseline	
Mario Ančić			Aluminij Covje-likiki majmun	▶							Ognjen Naglič			„Litra“ Zvuk od-redene vi-sine (mn.)
Ilovača				„Impuls“ Glumica Gardner	▶									
Muzjak koze											Gulati tekucinu			
											Egipat-ski bog Sunca			
Rijeka u Latviji		==												
						Olimpij-ske igre	Biti kao ... i nokat	Antička Salona	9, 18 i 1. slovo abecede	... lista Francus-ki				
„Ribonucleinacid“	▶				Obuhvat							Amos Oz		
Glavni organ živčanog sustava	▶				Pisac, Claude							Čagalj		Inicijati-vni ...
Čarob-njak				Nakon vi-denja poz-va-n na ... Afr. država	▶									
Osjeti						Slikarica Raskaj Drugi, ostali	▶						Ivan Devčić Engl. pje-vač Adam	
Prigušiti, suzbiti									Novinar-ka Kricka August Senoa	▶				Belgija Ksenija Erker
Jedna od krvnih grupa			Natjecanje u sto-rih Grka „Amper“	▶				S malom debljinom „Karat“	▶					
Član sve-ćeničkog zbora									Poštanski ili ban-karski ...	▶				

NAŠE ZAJEDNICE

Personalne promjene

Ove godine, kao i prethodnih, u listopadskom broju „Žive zajednice“ donosimo podatke o personalnim promjenama u hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj.

Onima koji dolaze želimo Božji blagoslov, a onima koji odlaze zahvaljujemo za sve dobro koje su učinili za dobro Hrvata katolika u Njemačkoj.

HKM KOBLENZ

Iz HKM Koblenz u kartuzijanski samostan Bad Marienau u Baden-Württembergu otišao je vlč. Tin Šipoš, a na njegovo mjesto voditelja misije došao je vlč. Stjepan Zdravec iz Varaždinske biskupije.

Vlč. Stjepan Zdravec

HKZ SINDELFINGEN, HERRENBERG I LEONBERG

Pastoralna suradnica s. Rozarija Čurić vratila se u domovinu, u Zadar, a na njezino mjesto iz domovine je došla s. Bernardeta Janja Tomić iz Vrsara u Istri.

S. Bernardeta Janja Tomić

HKM MAINZ

Pastoralna suradnica s. Dragica Ljubos vratila se u domovinu u župu Brestovsko kod Kiseljaka, a na njezino mjesto iz domovine, iz Zagreba, došla je s. Dionizija Tomas.

S. Dionizija Tomas

HKZ GAGGENAU-RASTATT

Fra Miroslav Barun 1. srpnja se oprostio od zajednice i vratio se u samostan franjevac trećoredaca glagoljaša u Zadar. Pastoralnu skrb u zajednici Gaggenau-Rastatt preuzeli su oci salezijanci iz HKM Srednji Baden na čelu s voditeljem misije don Ivom Nedićem. Tako ta zajednica, koju je je 35 godina vodio o. Barun, postaje sastavnim dijelom HKM Srednji Baden.

Fra Miroslav Barun

HKM DÜSSELDORF

Pastoralna suradnica s. Marija Martinović vratila se u domovinu, u Tomislavgrad, a na njezino mjesto došla je s. Mira Majić iz Tomislavgrada.

S. Mira Majić

HKM MANNHEIM

Maestro Ivan Žan se nakon jedanaest i pol godina djelovanja u misiji sa svojom obitelji vratio u domovinu, u rodnu Novalju gdje će nastaviti glazbeno djelovanje.

MAINZ Hrvati na Međukulturnom tjednu

Svečano euharistijsko slavlje u povodu Međukulturnog tjedna, održanog u Mainzu, služeno je u katedrali sv. Martina u Mainzu u nedjelju 16. rujna. Uz domaće Nijemce i pripadnike katolika drugih

materinskih jezika, misnom slavlju pribivali su i Hrvati koji se okupljaju u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Mainzu, koju vodi fra Ante Bilić. Na misnom slavlju molilo se i pjevalo i na hrvatskom jeziku. Tjedan je otvorio nadgradonačelnik Mainza Jens Beutel, a na glavnoj bini između ostalih nastupili su i KUD „Oštrc“ iz Rude te mlada misijska folklorna skupina.

Na trgovima ispred katedrale razne zajednice, koje žive u tome gradu, prijatelju glavnoga grada Hrvatske – Zagreba, predstavili su se na štandovima. Hrvati su se predstavili na dva štanda: na štandu Hrvatske katoličke misije i štandu Hrvatske kulturne zajednice. Na misijskom štandu hrvatske kulinarne specijalitete nudili su članovi misijskog vijeća, na čelu s predsjednicom Delfom Sergio, zajedno s drugim dragovoljcima.

D.S.

Stranci

- Policajac zaustavlja Muju u automobilu.
Policajac:
- Prošli ste kroz crveno! To je 200 maraka kazne.
Mujo:
- Oprostite, ja sam daltonist.
Policajac:
- Nema veze. I za strance vrijede isti zakoni!

General

- Kako si se osjećao na posljednjem satu u školi, pita majka Pericu.
- Kao general. Stojim u stavu mirno i promatram svoje jedinice.

Prijatelji

Prijatelj je onaj koji nam dolazi onda kada svi drugi odlaze.

Njemački

Konobar naplaćuje strancu račun pa zove gazdu i pita ga kako se ono na njemačkom kaže osamnaest.

- Zwanzig!

Godine

- Ruži otac policajac sina:
– Vidi kakav si! Kradeš od matere, psuješ, pušiš, a tek si peti razred!"
Sin:
- Ali tata i ti si pušio u petom razredu!
Otac:
- Ali, sine, meni je bilo 17 godina!"

Laptop

Kupio Mujo „laptop“ pa će mu Fata:

- E moj Mujo, što će ti toster, pa imamo već dva.

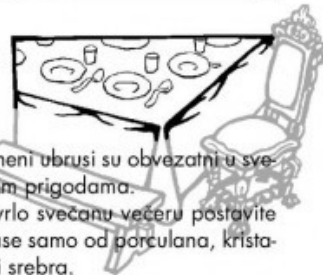
Suljo u Japanu

Pošalju Sulju u Japan na gradilište. Japanac počne raditi. Odjednom se žele upoznati. Japanac se prvi predstavlja:

- Ja Kashikom.
Nato će Suljo:
– Ne, ne, ne. Ja lopatom.

Postavljanje i posluživanje

- Prije posluživanja deserta treba pospremiti stol.
- Ako sami donosite jelo na stol, nosite ga u desnoj ruci.
- Sve suđe koje donosite za stol treba biti besprijekorno u svakom pogledu.
- Izbjegavajte da gosti u krug dodaju jelo jedni drugima.
- Ne postavljajte na stol krastavce i slično u staklenkama u kojima su pakirani.
- Tanjurić za kruh i maslac nikad ne postavljajte na stol za večeru.
- Uskladite boje i oblike s hranom.
- Za vrlo svečane prigode prostrite bijeli stolnjak.
- U svakodnevnim prigodama postavite na stol prostirke.
- Na otvorenom koristite papirnu i plastičnu konfekciju.
- Ne robujte navikama, ponekad promijenite svoje rješenje.
- Porculan na stol ne stavljajte za vrlo svečane prigode.
- Nikad na stol ne stavljajte napuknuto posuđe ni čaše.
- Stolnjak treba ravnomjerno podati niz stol.
- Plameni ubrusi su obavezni u svečanim prigodama.
- Za vrlo svečanu večeru postavite ukrase samo od porculana, kristala ili srebra.
- Na stol stavljajte nisko cvijeće da se gosti bolje vide.
- Vrstu svijeća odaberite prema prigodi.
- Svijeće palite neposredno prije posluživanja jela.
- Ako je stol četvrtast, soljenke stavite na krajeve stola.
- Vodu za piće postavite na stol u prozirnom vruću.
- Mineralnu vodu stavljajte na stol u originalnoj boci.
- Ne poslužujte francuski konjak u zagrijanoj čaši.
- Kad otvarate šampanjac, ne tresite bocu.
- Vino se uvijek ponovno toči u praznu čašu.
- Za drugu vrstu vina treba postaviti nove ili oprane čaše.
- Nikad nemojte čašu natočiti do vrha.

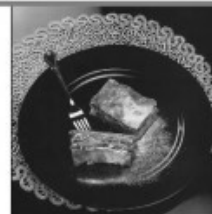

Bregovska pita

Sastojci: 30 dkg tankog tijesta za savijače; 30 dkg šećera; 15 dkg oraha; 15 dkg grožđica; rum; 15 dkg maka; 30 dkg jabuka; 20 dkg maslaca; 4 dl kiselog vrhnja; 2 jaja; cimet.

Pretpriprema: Umijesiti tijesto, ili pripremiti gotovo tanko tijesto. Pripremiti pleh veličine 20 x 40 cm. Samljeti orahe. Očistiti i oprati grožđice i namočiti ih u rum. Rastopiti maslac. Očistiti jabuke, oprati ih, oguliti i naribati. Samljeti mak. Razmutiti jaja.

Priprema: Na maslacem namazan pleh staviti 2 lista tijesta, poprskati s malo rastopljenog maslaca, posuti s pola količine oraha, šećerom, cimetom i preliti s malo vrhnja. Drugi red: tijesto, poprskati ga maslacem, jabuke, šećer, cimet, vrhnje. Treći red: tijesto, maslac, pola količine maka, cimet, dio vrhnja. Peti red: ponavljati od 1. reda, a slaganje završiti makom, prekriti s 2 lista tijesta, preliti s preostalim vrhnjem izmiješanim s jajima. Površinu na nekoliko mjesta nabockati vilicom i peći otprilike 50–60 minuta na 200 stupnjeva C.

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

S	J	E	V	E	R	□	V	U	L	G	A	T	A
J	E	R	O	N	I	M	□	K	I	E	L	□	R
E	R	E	D	E	□	O	B	U	S	T	A	V	A
T	S	□	N	I	S	K	O	S	T	□	R	O	B
V	A	H	I	D	□	A	A	N	A	C	I	J	E
A	M	□	C	A	R	□	P	O	T	A	R	□	S
□	D	V	I	□	T	R	S	□	I	K	□	P	K
R	A	I	□	V	□	□	□	□	V	A	L	A	□
O	L	T	A	R	□	□	□	□	E	N	A	□	□
I	M	O	L	A	□	□	□	□	N	I	N	O	□
K	A	R	I	N	□	□	□	□	I	L	I	R	□
□	T	O	P	□	□	□	□	□	N	I	N	A	□
T	I	G	A	R	□	□	□	□	A	N	A	L	□
E	N	□	Š	O	P	A	T	I	□	U	□	□	O
B	A	R	A	K	A	□	U	L	I	Č	A	R	□
A	C	A	□	S	V	E	T	O	P	I	S	M	O
L	□	S	T	A	L	N	O	□	□	T	A	□	D
D	E	T	O	N	I	□	R	E	M	E	N	A	R
I	L	I	J	A	N	A	□	P	O	L	J	A	N

Nagrađen: Nikola Sarić, Lindlar,
Mira Mracsek, Maribor, Slovenija

WIESBADEN

Deset godina ogranka Udruge visočkih đaka

Nastup zbora ogranka udruge u Njemačkoj

Akademijom i svečanim misnim slavljem njemački ogranak Udruge đaka i prijatelja Franjevačke gimnazije iz Visokog proslavio je u su-

ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Frankfurta sudjelovao je konzul za gospodarstvo Marko Šimat te župnik njemačke župe sv. Kiliana

kako 1882. godine počinje moderno školstvo bosanskih franjevaca u Kreševu koje se nastavilo u Gučoj Gori, a 1900. sjemenište je preseljeno u novosagrađenu zgradu u Visokome u kojem se nastava održava do danas, s prekidom od 1992. do 1996. godine, kada su učenici i profesori bili u izbjeglištvu u Baškoj Vodi. „Osnivačka skupština Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko održana je 6. srpnja 1996., a statut je donesen 1997. Udruga je 1998. u Zagrebu upisana u Registar udruga Republike Hrvatske. Osnivačka skupština ogranka u Njemačkoj održana je 19. listopada 1996. u Böblingenu. Udruga je dosad održala više vrijednih projekata te objavila više

Pozdravnu riječ uputio je predsjednik ogranka udruge Slavko Burić

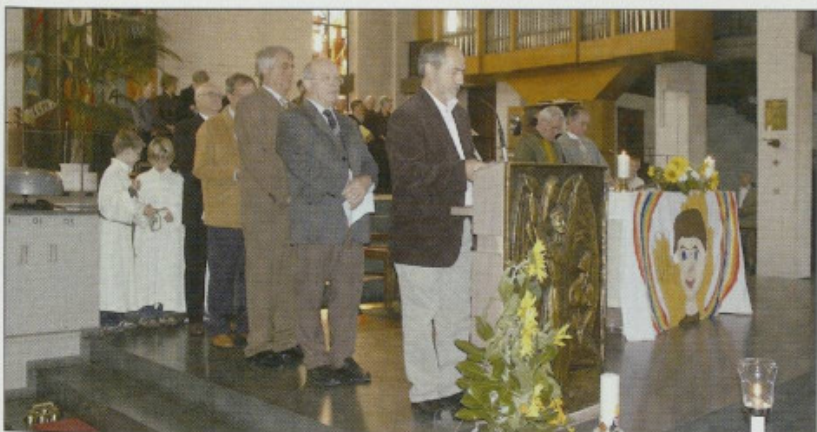
botu 22. i nedjelju 23. rujna u Wiesbadenu 10. obljetnicu postojanja i djelovanja u Njemačkoj. Svečana akademija održana je u prostorijama njemačke župe sv. Kilijana u Wiesbadenu – glavnom gradu njemačke savezne pokrajine Hessen. Sve je na početku pozdravio predsjednik podružnice u Njemačkoj Slavko Burić posebno prenoseći pozdrave generalnog konzula Republike Bosne i Hercegovine u Stuttgartu Dragana Bagarića. U

Okupljeni za vrijeme akademije u dvorani župe sv. Kiliana u Wiesbadenu

dr. fra Rafael Romić, voditelj HKM Rüsselsheim fra Berislav Nikić, tajnica Hrvatskoga svjetskog kongresa za Njemačku dr. Dragica Anderle te članovi uprave Hrvatskoga kulturnog društva Koblenz. Niko Radat je kazao

zbornika, a članovi udruge svesrdno pomažu djelovanje gimnazije u Visokom, kroz koju je dosad prošlo više od 5000 učenika“, kazao je Niko Radat. Dr. Jozo Džambo u suradnji s Mijom Nujićem pokazao je u slici i riječi korijene i život i što je članovima udruge gimnazija u Visokom. U bogatom kulturnom programu nastupili su Niko Radat i Rajko Radišić četveroručno na glasoviru, zbor ogranka Udruge u Njemačkoj otpjevao je „Himnu visočkih đaka“, nastupio je također zbor udruge zajedno sa zborom Hrvatske katoličke misije u Wiesbadenu pod vodstvom s. Auksilije Milić uz pratnju na glasoviru Rajka Radišića, a Iva Lesica iz Koblenza uz pratnju prof. Radišića na glasoviru otpjevala je pjesmu „Zemljo moja“. Na kraju su svi zajedno otpjevali pjesmu „Bože, čuvaj Hrvatsku“. Kroz program je vodio Anto Jeličić. A.P.

Molitvu vjernika na misnom slavlju molili su članovi ogranka Udruge

Raduj se, milosti puna!
Gospodin je s tobom! Lk 1, 28

